

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

АР-м иллыкӀохэр Сирием къыкӀыжыгъэх

Шам шыкӀорэ зэо-банэм тилъэкъэгъухэм тхьамыкӀагъоу, гумэкӀыгъоу къафыхыгъэр бэ. Иофхэм языхтэт ишыпкъапӀэ зэгъэшӀэгъэным пае федеральнэ гупчэм ишӀэ хэлъэу Урысыем икӀыгъэ лӀыкӀо куп (зэкӀэмкӀи нэбгыри 9) гъэтхапэм и 16—19-м мы къэралыгъом шылагъ.

Адыгэ Республикэм и Лышхъу ТхьакӀушынэ Аслъан республикэм ышӀкӀэ а купым хэтыгъэху Дунэ Адыгэ Хасэм и ИофшӀэн чанэу хэлэжъэху Бэгъушъэ Адамрэ КӀэрмыт Мухьдинрэ, джащ фэдэу АР-м лъэкпӀэ ИофхэмкӀэ, ІэкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэкпӀэ-

гъухэм адырӀэ зэпхыныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет итхьаматэу Шхьэлэхъо Аскэр тыгъуасэ зэлукӀэгъу адырилагъ. Иофхэм языхтэт зыфэдэм республикэм ипашӀэ щагъэгъозагъ, зэфхысыжыгъэр къашыгъэх.

Бэгъушъэ Адам къызэриуагъэмкӀэ, Шам зэкӀохэм тилъэкпӀэгъухэм зэлукӀэгъу-зэдугъушӀэгъухэр адашыгъэх, хэкӀыпӀэу шыӀэхэм атегущылагъэх. Непэрэ мафэхэм мыщ зэобэжыгъо зэритыгъ, мафэ къэс Иофхэм языхтэт нахъ дэй зэрэхурэр зэкӀэми къыхагъэшы. Мы къэралыгъом ипашӀэхэм

яполитикэ цыфхэм япроцент 80-м ехъумэ дырагъаштэ нахъ мышӀэми, заор уцурэп, лажэ зымыӀэ цыфхэр хэкӀуадэх. Заводхэм ыкӀи фабрикэхэм Иоф ашӀэрэп, цыфмэ хэкӀыпӀэ ялӀп. ТилъэкпӀэгъоу мыщ шыпсэухэррер Урысыем лъэшэу къышӀэгъуыгъ, ІэпыӀэгъу къафэхурэ Адыгеими инэу къыфэрэзэх.

ЛыкӀо купым хэтыгъэхэм къызэралуагъэмкӀэ, Шам шыпсэурэ тилъэкпӀэгъу унэгъуи 100 фэдизмэ республикэм цыдгъэуцухэрэм ыкӀи шыдгъэцӀэкӀэжыгъэрэм япчъагъэ нахъыбэ шыгъэныр — джары пшъэрыгъ шхьалэу къэуцухэррер. Красногвардейскэ районым джырэ уахътэ гурыт еджэпӀитӀу шытэшы, мы илгъэсым къыкӀоцӀ ахэр къызэ-

янахыбэм ятарихъ чыгоу алыгъэрэр Адыгеир ары. Ау визэхэр зэрэлапӀэхэм, нэмыкӀ Иофыгъохэм бэхэр къызэтырагъэуцох. УФ-м и Правительствы мы лъэныкъомкӀэ джыри унэ-шъо гъэнэфагъэ ышӀыгъэгоп.

Мы Иофым епхыгъэу УФ-м и Федеральнэ ЗэлукӀэ ФедерациемкӀэ и Совет и Тхьаматэу Валентина Матвиенкэр УФ-м и Премьер-министрэу Владимир Путиным ІукӀагъ, лӀыкӀо купым зэфхысыжыгъэу ышӀыгъэхэм ащигъэгъозагъ.

Шхьэлэхъо Аскэр къызэриуагъэмкӀэ, адыгэ диаспорэм имы-

закъоу, урысэу мыщ шыпсэухэрэм зэлукӀэгъу-зэдугъушӀэгъухэр адырӀагъэх, ахэм ялофыгъохэм атегущылагъэх.

ГумэкӀыгъоу къэуцухэрэр зэкӀэри законодательствэм диштэу, федеральнэ гупчэр яупчӀэжыгъоу зэшӀохыгъэнхэ зэрэфаер ТхьакӀушынэ Аслъан къылуагъ. Иофхэм языхтэт нахъ куоу зэхъыгъэн, амалэу шы-ІэмкӀэ тилъэкпӀэгъухэм ІэпыӀэгъу афэхъугъэн зэрэфаер къыкӀигъэтхыгъ. Ащ Иоф дэзышӀэшт комиссие зэхэцгъэн фаеу республикэм ипашӀэ ылытагъ. АР-м и Премьер-министрэу КъумпӀыл Мурат ащ пащэ фэшыгъэнэу предложение къыхыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

ЦЫФХЭМ ДЫРАГЪЭШТАГЪ

Муниципальнэ образованиеу «Красногвардейскэ районым» иадминистрације ипашӀэу хадзыжыгъэ Тхьэлъэнэ Вячеслав иІэнатӀэ зэрэлухъэрэм фэгъэхыгъэ торжественнэ зэхажъэу Красногвардейскэм тыгъуасэ шылагъ. Ащ хэлэжыгъэх Адыгэ Республикэм и Лышхъу ТхьакӀушынэ Аслъан, министрэхэм я Кабинет, районым инароднэ депутатхэм я Совет ахэтхэр, нэмыкӀхэри.

Район администрацием ипашӀэ фэгъэхыгъэ хадзынху гъэтхапэм и 4-м шылагъэхэм зэфхысыжыгъэу афэхъугъэхэм къа-тегущылагъ хадзынхэмкӀэ чыпӀэ комисиим итхьаматэу Осман Руслан. Ащ къызэриуагъэмкӀэ, районым шыпсэуху, хадзынхэм ахэлэжъэнэу фытыныгъэ зилэ нэбгырэ мин 21-м ехъу списокэм хэтыгъ, ахэм ащышӀэу зымакъэ зытыгъэр 14288-рэ. КандидатишӀэу къагъэлэжъагъэхэм ащышӀэу цыфхэм нахъ зыдырагъэш-

тагъэр (процент 50-м ехъумэ) Тхьэлъэнэ Вячеслав ары. ИІэнатӀэ зэрэлухъагъэр къэзыушы-хъатырэ удостоверениери мы чыпӀэм ащ цыратыжыгъ.

Хадзынхэм къыкӀолӀэгъэ пстэуми зэрафэрэзэр къылуагъ ыкӀи республикэм игъэцӀэкӀо хэбзэ органхэм ацӀэкӀэ ащ текӀоныгъэр къышӀыдзыхыгъэ В. Тхьэлъанэм къыфэгъушӀагъ нэужым гушыӀэ зыштэгъэ ТхьакӀушынэ Аслъан.

— Илгъэс пчъагъэ хъугъэу мы ІэнатӀэм Іутэу Иоф зышӀэрэ

В.Тхьэлъанэм рихъухъагъэхэр тапӀэкӀэ ыгъэцӀэкӀэнхэм, джащ фэдэу районым иэкономикэ хэжыгъэхэр ышӀынхэм, рэхъатныгъэм ыкӀи теубытагъэ цылакӀэм хэлъыным гъэтхапэм и 4-м хэдзакӀохэм дырагъэштагъ, — къылуагъ АР-м и Лышхъу. — Мы аужырэ илгъэхэм районым хэжыгъэхэ-шӀоу ышӀыгъэхэм муниципальнэ образованием ипашӀэ илгъышӀу ахэлъ. Мэкъу-мэчим, промышленностым, бизнес цыкӀумрэ гурытымрэ хэжыгъэхэр ашӀынхэр, социальнэ мэхъанэ зилэ псэуалъэу районым цыдгъэуцухэрэм ыкӀи шыдгъэцӀэкӀэжыгъэрэм япчъагъэ нахъыбэ шыгъэныр — джары пшъэрыгъ шхьалэу къэуцухэррер. Красногвардейскэ районым джырэ уахътэ гурыт еджэпӀитӀу шытэшы, мы илгъэсым къыкӀоцӀ ахэр къызэ-

Іутхынху тэгъэнафэ. КӀэлэ-цыкӀу ІыгыпӀэхэм япчъагъэ зэримыкӀурэм игумэкӀыгъо дэгъэзыжыгъэным мафэ къэс Иоф дэтэшӀэ. Шыпкъэ, шыкӀагъэхэри шыӀэх. Ау ахэр тызэгъусэу, ІэпыӀэгъу тызэфэхъужыгъэ зэшӀотхыным тыфэхъазыр.

Торжественнэ зэхажъэм икӀэу Тхьэлъэнэ Вячеслав къышӀыгъушӀэгъэ, хадзынхэм къыкӀо-лагъэхэм, къыдэзыгъэштагъэхэм зэкӀэми «тхьашъуегъэпсэу» къарылуагъ. Цыфхэм цы-хъэу къыфашыгъэр къыгъэ-шыпкъэжыгъэным, Урысые Фе-дерацием и Конституције ста-тыхэр ыгъэцӀэкӀэнхэм, районым ыкӀи республикэм хэжыгъэхэр ашӀынхэм зэрафэлэ-жыгъэжыгъэным къыкӀигъэтхыгъ.

(Тикорр.).

ХэкӀыпӀэхэм яусэх

Мы кӀымафэр зэрэчылагъэм къыхэкӀэу, Мыекъуапэ дэт унэ зэхэтхэм ащыпсэухэрэм псыр икӀоу къазэрафамытӀупшырэм епхыгъэ гумэкӀыгъохэр мызэу, мытӀоу къафыхыгъэх.

Ыпэрэм фэдэу мары джыри гъэтхапэм и 16-м къышӀэгъэ-жыагъэу псэу къатӀупшырэр мӀкӀэ дэдэ хъугъэ. Псы фабер аубытыгъап, апэрэ къатым шыпсэухэрэр ары ныӀп псы чыӀэр къызэратыштыгъэхэр. МэзитӀум къехъугъэу ом изытэт «шӀухаф-тынэу» къытфӀишӀырэм къыхэкӀыкӀэ, цыфхэм кӀыныгъохэр зэпачынхэ фаеу мэхъу.

МУП-у «Мыекъопэводоканалым» илофышӀэхэм къызэралуа-гъэмкӀэ, ом изытэт къызыдихыгъэ гумэкӀыгъохэм япхыгъэу псы чыӀэм икӀэтын зэпыугъо-хэр фэхъугъэх. Чыжъэу къушъ-хъэхэм температурэу ащӀӀэр лъэшэу зэрехыгъэм ыкӀи псы-хъоу Цицэ къызэригъэщыгъэм къахэкӀэу, процент 30 ныӀп псы чыӀэр къызэрэкӀорэр. Мы гумэкӀыгъор дэгъэзыжыгъэ хъуным пае нэмыкӀ шыкӀэ-ама-лэу шыӀэхэр агъэфедэх, ащ ишӀуагъэкӀэ котельнэхэм икӀоу псыр алэкӀагъахэ. Мыекъуапэ шыпсэуху икӀоу псы чыӀэр къызыӀэкӀымыхъэхэрэм машинэ-кӀэ псыр афашӀэ. Анахъэу псым-кӀэ гумэкӀ хэфагъэхэр къалэм ирайонху Михайловым, Восход-ым, ЦКЗ-м ащыпсэухэрэр арых.

Предприятиеу «Картонтарем» ыпӀэкӀэ ыгъэфедэщыгъэ псы-къыхэкӀыпӀэм гугъапӀэу рап-хыштыгъэм зыкыгъэшыпкъэ-жыгъэп. Псыхъоу Шхьагуащэ къыхэкӀырэ псыр санитарнэ шапхъэхэм адиштэрэп ыкӀи Мыекъуапэ ипсырыкӀуапӀэ ар шыб-гъэфедэнэу шыгъап. Арэу шытми, къэлэдэхэм мышӀкӀэ ямырзэ-ныгъэ гушыӀэхэр «Водоканалым» илофышӀэхэм афагъазэх.

Мыекъопэ къэлэ администра-цием ипресс-къулыкӀуу къызэри-тыгъэмкӀэ, къушъхъэхэм темпе-ратурэу ащӀӀэм ыкӀи къалэм псэу къыӀэкӀахъэрэм ибагъэ ялытыгъэу цыфхэм псыр икӀоу къазэрафатӀупшыжыштыгъэм пылтыштых.

Къушъхъэтххэм къазышыфэ-бэжыкӀэ, шыгъэхэр къызэри-гъэжъужыштыгъэм гугъапӀэхэр къетых. Ау синоптикхэм къызэ-ратырэмкӀэ, гъэтхапэм и 22-рэ ужым зэхапӀэу къэучыӀышт. Нэужым, гъэтхапэм и 25-м къы-шӀэгъэжыагъэу фабэм, зыкыгъэ-зэпэнэу ары зэрагъэуэфырэр.

КӀАРЭ Фатим.

Илъэсыклэм фэгъэхьыгъагъ

хэзэ, кIэлэцIыкIу-хэр гъэклэрэклэгъэху пчэгум кы-зэрэщэгъэх. ЫпэкIэ мэфэкIыр зэрэхагъэунэфыкIыштыгъэ хабзэм тетэу кIэлэцIыкIухэр зекIуагъэх. Елкэ шымылэу, чылэ дэхъэгъу пэпчэ чыгъ кызырэкIо агъуцути, агъэ-кIэрэкIэщтыгъ. Джащ фэдэу ныбжыкIэхэм зэдырагъаштэзэ къахыгъэ чыгым хэздэн шэо зэфэшхьафхэр пашагъэх, чэмышто пальагъ. Мыщ мэ-

хэр сабийхэм нэрылэгъу кытфашыгъ.

«Улыбка» зыфиорэ кIэлэцIыкIу Ыгыплэм ыцIэ кыгъэшхыпкъэжъэу, мыщ шылажъэу тызылукIагъэхэр нэшлогъушIох. Ащ ипашэу Татьяна Петренкэм нэмыкI Иофтхьабзэу зэхашхэрэми тащигъэгъозагъ.

— ТимэфэкIхэр бэрэ адыгабзэкIэ рекIокIых, — кылуатэ ащ, — Анахь гъэшIэгъоныр лъэпкъ зэфэшхьафхэм къахэ-кыгъэх амылоу зэкIэри кызыр-рэхэгъэлэжъэштхэм кIэлэпIухэр ыуж зэритхэр, ны-тыхэми ахэм зэрадырагъаштэрэр ары. Мары бэмышIэу адыгэ кыуаеим имэфэкIи тIыгыплэ шырекIокIыгъ, дэгъу дэдэуи зэхэшагъэ хъугъагъэ.

Методистэу Светлана Зинюхи-нам ыпшгъэ илгыри макIэп. Сыд фэдэрэ мэфэкI Иофтхьабзэ зэхашхэми, ар ялтыпIыкIу, яI-пылэгъу. Ащ кызырIуагъэмкIэ, план гъэнэфагъэу яIэм тетэу ИофшIэнхэр чанэу агъэацIэх.

Джащ тетэу Илъэсыклэр кIэлэцIыкIу Ыгыплэу N 29-м «кышшырагъэхьагъ».

ИШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтхэр *Ишъынэ Аслъан тырихыгъэх.*

ИжыкIэ кышшегъэжъагъэу гъэтхапэм и 21-м Илъэсыклэр адыгэмэ агъэмэфэкIыштыгъ. Мы мэфэкIым кIэлэцIыкIу Ыгыплэу N 29-м щалыгъ губ-зыгъэ цыкIухэр чанэу пэгъо-кыгъэх. Ныдэлфыбзэр агъэб-зэрабзэзэ, урыс ыкIи адыгэ кIэлэцIыкIухэм зэхэпхьагъэху кыгъэлэгъон гъэшIэгъонхэр къашыгъэх, орэдхэр, усэхэр къаIуагъэх, шэошэ дахэхэр ащыгъэху кышшъуагъэх.

Иофтхьабзэр зэхэ-зышхгъэ кIэлэпIухэу Чэсэбий Гошпакъэ, Чэсэбий Аминэт, СтIашъу Саидэ, Нэхэ Саидэ шхэрылгъ гъэнэфагъэхэр зы-фагъэуцужыгъагъ. ИжыкIэ адыгэ шэн-хэбзэ-зэхэтыкIэ да-хэу тилагъэхэм зы-кыгъэлэгъыжыгъэ-ныр, титарихъ, ти-культурэ хэшIыкI афырIэу кыткIэ-хъухъэрэ лIужхэр плугъэнхэр, Илъэ-сыклэм зэрэпэгъо-кIыштыгъэхэ шIы-кIэр алыгъэлэсыныр гухэлъышIоу зыда-Игыгъыгъ ыкIи ар къадэмыхъугъэу пфэIоштэп.

Адыгэ мэкъэмэ дахэм кIэдэлукIы-

хьанэу иIэри къалотагъ. Дуна-им зыкызыщызIуиухэрэм, зы-щыкIэжырэм ехъулэу Илъэ-сыклэр хагъэунэфыкIыштыгъ ыкIи илъэс реным унагъохэм гъэбэжъу арылныным пае чэ-мышшор чыгым пальэщтыгъ, машIо ашыти, натрыф фыжэ-щагъажыштыгъ. ЕтIанэ чыгъ уджыр рагъажыштыгъ. А чэ-щым «удхэр мэбыбых» аIоти, унэ пчъэлухэм яжъэ аIуа-такъоштыгъ. Джа шэн-хабзэ-

ТЕХНИКЭР АГЪЭХЪАЗЫРЫ

Республикэм илахъзэхэлъ хъызмэтшIапIэхэм ыкIи фермерхэм къафэгъэзэгъэ чIыгъухэм гъатхэу тызхэ-хьагъэм гъэтхэсэ зэфэшхьафэу гектари 110-рэ ащапхъышт. Ащ шыщэу лэжыгъэ кызытышт гъэт-хасэхэм гектар мин 26-рэ, техническэ лэжыгъэхэм гектар мин 76,3-рэ, картофым ыкIи хэтэрыкI-нэшэ-хырыбидз лэжыгъэхэм гектар мин 1,4-рэ, былымIускIэ агъэфедэшт культурэхэм гектар мини 6,3-рэ арагъэубытышт.

ЗэрэрахъухъэрэмкIэ, мы илъэсым республикэм натры-фым, соем, пынджым, хэтэ-рыкIхэм ыкIи нэшэ-хырыбидз-хэм арагъэубытырэ чIыгур нахыбэ ашышт. Непэ ехъу-лэу угушыIэштмэ, гъэтхэсэ лэ-жыгъэхэм янахыбэхэм ячы-лапхэхэр ищыкIагъэм лыкIа-хъэу зэрагъэгъотыгъэх, мы лъэхъаным тыгъэгъэзэ, сое ыкIи натрыф чылапхэхэр ащ-фых.

Анахь мэхъанэ зэратыхэрэм

ащыщ гъэтхэ губгъо ИофшIэн-хэм техникэр афэгъэхъа-зы-рыгъэныр. Илъэс къэс респуб-ликэм техникэу шагъэфедэрэм ипчъагъэ хэщэ. ИкIыгъэ илъэ-сым трактор 35-рэ, лэжыгъэр зэрэIуахыжырэ комбайнэ 12, былымIу ашыштхэр зэрэIуа-хыжыжхэрэ агрегати 10 ыкIи мэкъумэщ Iэмэ-псымэ пкыгъэ 50 фэдиз чIыгулэжъхэм кызы-Iэклэгъэхьагъ.

Статистикэм кызыриты-рэмкIэ, мэкъумэщ техникэм

игъэхъазырын фэгъэхьыгъэ ИофшIэнхэр ыкIэм фэIуагъэх. Непэ ехъулэу тракторэу яIэм ипроцент 94-р хъазыр. Культи-ватор 652-м шыщэу 610-р губ-гъо ИофшIэнхэм афагъэхъа-зы-рыгъ. Джащ фэдэу пхъэлэшэ 670-м шыщэу 574-р губгъом ращэным ежэх. Сеялхэу мы-гъатхэ агъэфедэштыр 587-рэ, ащ шыщэу 520-р хъазыр.

КызыралытагъэмкIэ, гъэт-хэ губгъо ИофшIэнхэм афэгъэ-зэгъэшт техникэм Иоф рагъэ-шIэнэу дизель гъэстыныпхъэ тонн мини 5, бензин тонн 300 ящыкIэгъэшт. Ащ фэдэ гъэсты-ныпхъэу непэ ехъулэу къалэ-кIэхьагъэр дизель гъэстынып-хъэмкIэ процент 19 ыкIи бензинымкIэ проценти 10.

ЛIЭХЪУСЭЖЪ
Хъаджэртбый.

Музеим дэжъ щыкIошт

Адыгэмэ Илъэсыклэр зэрагъэмэфэкIыштыгъэм фэ-гъэхьыгъэ «Iэнэ хъураер» республикэм иобществен-нэ движениеу «Адыгэ Хасэм» щыкIуагъ. Зэхэхъэм Адыгейм ис лъэпкъхэм яобщественнэ движениемэ яллыкIохэр хэлэжъагъэх.

ШIэныгъэлэжъэу Шхъхап-лэкъо ГъучIыпсэ «Iэнэ хъура-ер» зэришагъ. Ащ адыгэ лъэп-кыым ишэн-хабзэмэ яхыплэгъэ Иофыгъохэр республикэм зэрэ-щагъэацIэхэрэ кыIотагъ. Ти-республикэ щыпсэурэ лъэпкъ-хэр мэфэкIым кызырэхэлэ-жъэштхэм мэхъэнэ ин ритыгъ.

Дунэ Адыгэ Хасэм игъэцэ-кIэкIо куп хэтэу, «Активым» идиректор шхъаIэу Едыдж Мэмэт, Адыгэ Хасэм ина-хыжыжхэм ясовет итхьаматэу Хъунэгэ Чэтиб, шIэныгъэлэжъ-хэу Цуекъо Нэфсэт, Тхьар-къохъо Сафьет, къэндзалхэм якультурнэ обществэу «Дуслы-кым» ипашэу Алям Илясовыр, тиреспубликэ ис урымхэм, ер-мэлхэм, джуртхэм, нэмыкI лъэпкъхэм яллыкIохэм яеп-лыкIэхэр зэхэхъэм кышшаIуа-гъэх. Ащ фэдэ мэфэкIхэм цыф-

хэр зэрэзэфашхэрэр, ягуапэу зэ-рэхэлэжъэштхэр къалотагъ.

Зэхэцхэн Иофыгъохэм зэра-пылхэм къатегушыIагъэх Къулэ Амэрбий, Шхъэлэхъо Светланэ, КIэмэщ Светланэ, Нэхэе Аслъан, Къуекъо Ас-лъанбий, Едыдж Мэмэт, нэ-мыкIхэри. Концертыр зэрэ-кIошттым, къашхохэу зэрэзэ-нэкъокуштхэм, рэхъатныгъэр кызырэхъумэшттым, фэш-хьафхэм ягугъу къашыгъ.

Илъэсыклэм фэгъэхьыгъэ мэфэкI зэхэхъэр гъэтхапэм и 21-м сыхъатыр 18-м Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ыпашхъэ щызэхашхэшт. Шхъуеб-лагъэх мэфэкI зэхэхъэм. Шхы-ныгъохэр шапшыштых, кы-шышшэуштых, щыуджыштых.

САХЫДЭЖЪО Нурбий.

Сурэтыр *«Iэнэ хъураем» кышшытырахыгъ.*

Зэрэфэхъазырхэм тегушыIагъэх

Урысые Федерацием ошIэ-дэмышIэ ИофхэмкIэ и Мини-стерствэ ипашэу Сергей Шойгу бэмышIэу селектор зIуекIэ иIагъ. Гъэтхэ лъэхъаным псы-хьохэр янэпкъхэм къадэмы-кIынхэм фэлорышIэшт Иоф-тхьабзэхэм язэхэцхэн ыкIи МЧС-м ыкIуацIэхэр мыщ фэдэ Иофыгъохэм ядэгъэзыжыын зэрэфэхъазырхэм атегушыIагъэх.

Адыгейм ыцIэкIэ зэхэсы-гъом хэлэжъагъэх Адыгэ Рес-публикэм и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусен-кэр, министерствэ ыкIи ведом-ствэ зэфэшхьафхэм ялIы-кIохэр.

Сергей Шойгу Иофтхьабзэм пэублэ псалтэ кышшишIызэ, Урысыем ичIыплэ зэфэшхьаф-хэм 2011-рэ илъэсым игъэтхэ-пэ лъэхъан псыр кызырраши-угъагъэр кыдалыгъэнышъ, ащ фэдэ тхьамыкIагъохэр къэмы-хъунхэм анаIэ тырагъэтынэу зэ-хэсыгъом хэлэжъэгъэ пстэуми къафигъэпытагъ.

Псыкыиуным ищынагъо рес-публикэм ыпашхъэ кызы-уцокIэ ащ зэрэпэшIуекIоштхэ финанс ыкIи материалнэ амалхэр, кIуацIэхэр зэрэщы-Iэхэр зэхэсыгъом кышшаIуагъ. Адыгэ гидрометеогупчэм кы-зыритырэмкIэ, республикэм ипсыхьохэм джырэ лъэхъан адэт псыр зэрэмакIэм кыыхэ-кIыкIэ, ошх къещхыгъэкIи, Иофхэм язытет дэи дэдэ хъу-ным пэчыжъ. Арэу щыт нахь мышIэми, МЧС-м икыулыкъу-шIэхэм зIпыу имыIэу псыхьо-хэр кызырэдэклъаехэрэр ауп-лэкIух, мафэ къэс зэфэхьы-сыжъхэр ашIых.

Псыкыиуным дакIоу, гъэма-фэр кызысыкIэ машIор къэ-хъуным ищынагъуи кызырэу-цущтыр С.Шойгу зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэм агу кыгъэкIы-жыгъ, ащи регионхэр фэхъа-зырынхэ зэрэфаем анаIэ тыра-ригъэдзагъ.

(Тикорр.).

Цыфхэр регъэблагъэх

Урысые Федерацием и Федеральнэ ЗIуекIэ и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Нэтхъо Разыет Хъамедэ ыпхъум 2012-рэ илъэсым гъэтхапэм и 29-м сыхъатыр 11.00-м щегъэжъагъэу цыфхэр партиеу «Единэ Россием» и Тхьаматэу В.В. Пути-ным ирегион общественнэ приемнэу Адыгэ Республикэм щыIэм: кь. Мыекъуапэ, ур. Краснооктябрьскэм, 4-м шыригъэ-блэгъэштых. ШъузыгъэгумэкIыр ИофыгъохэмкIэ телефонэу 52-14-16-мкIэ шъуиупчIэхэм джэуап къаратыжышты.

Гъэрэ клырэ зыщызэхэклырэ мэфэклыр

АДЫГЭМЭ яилъэсыклэ Агъэтхапэм и 21-м хагъэ-унэфыкыштыгъ. А уахътэм гъэрэ клырэ зэхэклыу алытэ. Ащ ехъулъу тхьэлъэлушхо зэхъу хэбзагъэ.

Илъэсыклэр кызырэсыгъэр дунаим изэрэщыткэ къашлэу шытыгъ. Пчэдыжыпэр оелояшхоу, щэджэгъоужым тыгъэр кызыкыдзыжыкыкэ «гъэр теклауагъ» алоты гушлэуштыгъ. Уайи, осы, тыгы зэхэтэу мафэр зыпкъ имыгы зыхъуклэ, «кыры кыизэ екы» алоштыгъ. Гъэрэ клырэ зыщызэхэклырэр жъуагъомэ ягъэпсыклэи къашлэуштыгъ.

Жъогъуабэр (Созвездие Дельфина) къэлыагъомэ, гъатхэр къэсыгъэу, ар огум икыжымэ, кымафэм зыфэбгъэхъазырын фаеу адыгэмэ алытэщтыгъ.

Гъэтхапэм и 21-м тефэу

гъэу илъэсыклэ тхьэлъэу «мэшлэшхъэхъыкыкэ» еджэх. Анахъу ар къэбэртэябзэм кыхэнэжыгъ.

Адыгэмэ ягъот маклэ зэхъум

Ижыкыкэ «Илъэсыклэр кызыщыхъэрэ чэщым удхэр мэбыбы» алоштыгъэ тижъыхэм. А чэщым къэлэпчъэлухэм, пчъэлупэхэм, былымхэр зычлэтхэм хъаку яхъэ алуатакыштыгъ. Арэуштыгъэ зыкылаштыгъэр удхэр цагум кыдэмыбыбэнхэм, былымхэм, цыфхэм узхэр къафамыхьынхэм фэшл.

Жъогъуабэр ошъочапэм кызыщылъагъоклэ, илъэсыклэм адыгэхэр пэгъокыштыгъ. Гъажьом Жъогъуабэр хаплъэмэ — гъемаф, пхъэшхъаклэм (чыгышхъапэм) нэсмэ — бжыхъэ, чым хъажажырэм фэдэу ошъочапэм нэсыжымэ — кымафэр къэсыгъэу алытэщтыгъ.

Жъогъуабэм нэмыкырэ жъуагъохэу **Шэфлягъу** — Млечный путь, **Жъогъозешибл** — Большая Медведица, **Жъогъошху**, **Темыр къэзэкъ** — Полярная звезда, **Жъогъокъан** — Марс, **Юпитер**, **Сатурн**, **Нэфылъэжъуагъу** — Венера, **Жъогъохъч** — метеор, **Ахъшамжъуагъу** — Сириус, **Абрэджжъуагъу** — Блуждающая звезда, **Жъогъобэщ** — Волосы Вероники, **Кублэшхъэдэжъуагъу** — Трубка Арктура, **Жъогъоклапс** — Андромеда зыфалохэрэм язырызгъоу къэбархэр апылтых.

Ахэм яхъыллэгъэ шлэныгъабэ адыгэмэ зэрагъэулулгъ. Мэшлэп, гъогу техъан, зеклонлофхэмкэ жъуагъохэр гъуазэ зэрэхъухэрэр бэшлагъэу адыгэмэ кыхагъэщыгъ. Гушылэм пае, шаклохэмрэ зэолхэмрэ **Жъогъошхор**, **Жъогъозешиблыр**, **Шэфлягъор** ягъуазэщтыгъ. Дзэпэщэ лыхъужь цлэрылоу Алджэрыекыо Кушыкупшыр, кызыраложыркыкэ, гъогууанэ техъэ къэс фэлэзэу жъуагъохэмкэ изекло гъогупэхэр кыгыотыжыштыгъ.

Къэрэухэр псым хэтхэу залъэгъуклэ, «алъакъо атхъакыжы», гъэр гъэбэжъу хъушт» алоштыгъ.

Илъэсыклэр кызыщыхъащтым унэгъошхъэ пэпчъэу зы

мэл къурмэным ычлэпэ чэт шлуцлэ аулыкын фэягъэ. А хабзэри бзэм ыгъэунэфыгъ — «мэшлэшхъэхъэчэт» зылохэрэри щылэх.

Гъэрэ клырэ зыщызэхэклыр чэщыр ары тхьэлъэу мэфэклыр зыщашыштыгъэр. Цыфхэм яланэ зэлухыгъэу, джэгъу

сэщтыгъэп. Илъэсыклэм унагъор зэрежэрэм, шлуцлэ кызырригъэблагъэрэм ари изы нэшанэу шытыгъ.

Унагъом ыгъэхъазырыгъэ тхьэлъэу шхыным лыхьибл хитыкын фэягъэ.

Ныбжыкыкэ ачъэкъашор ахэтэу унагъохор къахъуштыгъэх, сэмэркъэуштыгъэх, къашъоштыгъэх. «Дэшхокъегъэчъэх» ешлэштыгъэх. Зидэшхо нахъыбэрэ нэмыкымэ кырагъэчъэхыгъэ дэшхом езыгъэуткыгъэм шлухъафтынхэр фагъэшъуашэщтыгъэх.

Тыгъэр кызырэкыдзэу чылэр дэкыты, псыхъом лухъэщтыгъэ. Илъэсыклэр кызыщы-

фырлэу цыфэу къеклолагъэхэр зэлэгъокых.

«**Лутыжыри**», «**Джорэ тхьэлъэури**», «**Хъуромэри**» илъэсыклэм епхыгъэх. Ахэр

Илъэсыклэм адыгэхэм шкэ шлуцлэ е мэл шлуцлэ аулыкыштыгъ. Клоцлэ бзаджэхэм, цыф дэйхэм ащкэ защаухъумэу ары зэралытэщтыгъэр. Аужырэ илъэсхэм шкэ ыкы мэл шлуцлэхэм ачлэплэ чэт шлуцлэр шлуабзы хъугъэ, ар кызыщыхэклырэри гъэнэфэгъэ — уасэу ялэр лъэшэу зэрэзетеклырэр ары.

чыристан диным илъэужмэ ащышхэу адыгэ шылакэм кыхэнэжыгъэх. Тэ тиреспубликэ мы тхьэлъэуишри джы щашыжырэп.

хъэти, чэщым ашхышт гъомылапхэр кыхадзыштыгъэ. Бысымгуащэхэр арых ахэм къятэщтыгъэхэр.

Хъуромэ оредыр джы клэлэ-цыкылы лорыуагэм шыщ хъужыгъэ, джэгугъэхэщэ лорыуапчъэу ар джы кызынэсыгъэми ахэль.

«**Джорэ тхьэлъэу**» ныбжыкыкэхэр хэлажыэщтыгъэх. Илъэсыклэм ыуж, гъэтхапэм уцыр кыхэплыгъэ къодыеу, клэлэцыкылухэр дашыхэти, джэгущтыгъэх. Къорэгъмэ апаклэ къэгъэщыгъэу, орэ машло дэгъэнагъэу, клэлэцыкылухэм къа-чыхъэзэ орэд къалоштыгъэ:

**О джорэ, джора,
О джорэ такъа,
Къое хъалишъа,
Клэнкэ шъэныкыу!**

Оредклэ гъэм «еджэхэзэ» къашэу алытэщтыгъэ. «**Лутыжыри**» чыристан диным шыщ мэфэкл. Ар джы кызы-

нэсыгъэми мээдэгъу адыгэмэ агъэмэфэкы. Ахэр чыристан диным непи итых. Щэхэклэр къэклырэ шхыныгъорэ нэмыкы зылуамыгъафэу мэфэ 48-рэ ахышъ, хэлэжых. Ары лутыж тхьэлъэу зытырашыхъэрэр. Къурмэнхэр ашлэх, клэнкэхэр агъалэх, агощых.

Хабзэу хэлгыгъэмкэ лутыжым пае къурмэнэу ращаллэрэр зыщаклрэм шагъэхъазырыштыгъэп, зыщакъэхъазырыгъэм щашхыжыштыгъэп. Зышхакъэхэлэ къупшхъэхэр аугъоижыхэти, хъэхэр нэмысынхэу члэтэжыштыгъэх.

Мыщ фэдэ хабзэ хэлгыгъэ **Ахынэ** епхыгъэ тхьэлъэу. Ащ къеушыхъаты тхъабэ динымрэ чыристан динымрэ яфэмэ-бжымыэхэр лутыжым зэрэхэлхэр.

Шхынэу бысымгуащэмэ тхьэлъэу рахыллэрэм амал имылэу клэнкэрэ халыжъорэ хэлэп фэягъэ. Ахэр гъэбэжъум итамыгъэхэу алытэщтыгъэх.

Клэлэу къэплон хъумэ, гъэрэ клырэ язблэкыгъо мэфэкыбэ епхыгъэу хъугъэ. Ахэр дин зэфэшхъафхэу адыгэмэ алэжыгъэмэ къахэкыгъэх.

Гъэрэ клырэ зэхэклыу, адыгэ илъэсыклэр кызыщыхъоклэ, дунаир кызырэкыжырэр, гъатхэу къаколорэм гъэбэжъу кызыдихынэу зэрэщыгуыгъэрэр, зауи бани кэмыхъоу, псауныгъэ ялэу, ялэжыгъэ клэзыгъэ фэмыхъоу якон рахыллэжынынэу, шылэклэ тхъагъо цыфхэм зэралэщтым илъэсыклэ тхьэлъэу хэр фэлажыгъэх. Ацлэхэр зэфэшхъафхэми, ахэм а зы пшъэрылгыр агъэцаклэ. Ыужклэ кырыклорэ тхьэлъэу «Хъанцэгъуащэм», «Жъонэклодэклым», «Жъонэклоихъажым» ыкы нэмыкыхэу

Ахэм япхыгъэ къэбархэр зышлэхэрэр нэж-лужымэ ахэтых. Я XX-рэ ллэшлэгъум икы-

Илъэсыклэ ланэм шъонэу тетыштыгъэр бахъсымэр ары.

фигъэхъазырыштыгъэ. Жъамэ агъэуштыгъэ. Щэлэмэ зэф хъураехэр агъажъэти, къырагощэкыштыгъэх. Унагъом мэшуа-шхъэу илэм пэпчэ къурмэныл шыригъэжыкынын фэягъэ. Ащ пае къурмэныпхъэ былымхэр аулыкыштыгъэх. Ащ кыхэкы-

хэзэ, къашъохэзэ нэф агъэ-шъыштыгъэ. А чэщым учыеныр емыклоу алытэщтыгъэ.

Бахъсымабжэ алэтыти, нахъыжым хъохъу кылоштыгъэ: хъун-шхын шымыкыкыкы, мамырэу, псауу, узынчъэу шылэнхэу. Джэныкыо машлор агъэкыуа-

хъэгъэ пчэдыжым псыхъопсыр пкышхо кынынэсыныр насыпыгъэу, огъурлыгъэу алытэщтыгъэ.

Совет хабзэм илъэхъан къэралыгъом илъэсыклэу хигъэунэфыкырэр — шылэ мазэм (январым) и 1-р адыгэхэми агъэмэфэкы. Мы аужырэ илъэс заулам Адыгэ Республикэм адыгэ илъэсыклэр шагъэмэфэклэу аублэжыгъ. Зэкъошныгъэм, зыгурылоныгъэм ямэфэклэу ар хъугъэ. Республикэм щыпсэурэ цыф лъэпкыкхэм якультурэ а мэфэклым кыщалъагъо, ныбджэгъуныгъэ зэ-

хъагъум нэс ахэр игъэклотыгъэу зыгъэмэфэкыштыгъэхэр Къэбэртэе, Щэрджэс республикэмэ ащыпсэурэ адыгэхэр арых.

Хъуромэ ныбжыкыкэхэр ары зитхьэлъэулыгъэр. Хъуромэ оредыр къалозэ, чылэр къахъу-

бжыхъэ лэжыгъэ лухыжыгъоу нэс зэхашхэрэри къэклоштым, ахэр цыфым ищылаклэ зэгъэ-зэфэгъэным далажыгъэх.

УНЭРЖЫО Рай.
Филологие шлэныгъэхэм-клэ доктор.

Наукэм и Иофышлэшхуагъ, щысэтехыплагъ

Цыфым еж иакъыл кIуачлэкIэ лъэпкъым филэжыгъэ шэныгъэмрэ ицIыфыгъэ нэпэ къабзэрэ анахь мылкъу ин хъужырэп. Ауми, нахьыбэр мэгугъэ былымым напэ хашыкIынэу. Егупшысэхэрэп былымыр осэпсэу апэрэ тыгъэхъажьу бзыйхэм зэрадэкIоджыбщтым. Илэпкъ шIоу фишIэщтымкIэ зышъхьа-сыжынчъэу, псэемылэжъэу, гуетыныгъэшхо ащкIэ зыхэлъыгъ тарихъ шIэныгъэхэмкIэ докторэу, этнографэу, академикэу, профессорэу МэрэтыкIо Мыхъутарэ. Иакъыл зыуцугъэм къыщегъэжъагъэу ащ ищылэкIэ зэрэщытэу наукэм, шIэныгъэм афэгъэзэгъагъ, адыгэ лъэпкъым гъогу нэф хэхыгъэ зэригъотыщтым ицыхъэ телъэу научнэ Иофышхо ылэжыгъ, илэуж дахи гъашIэм къыхэнагъ.

МэрэтыкIо Мыхъутарэ Аслъан ыкIор гъэтхапэм и 3-м, 1927-рэ илэсым Адыгэ хэкумкIэ еджэгъэшхуабэ къызыдэкIыгъэ къоджэшхоу Хьакурынэхъаблэ къысхыгъ.

МэрэтыкIо Аслъан иунагъо къыхогъэ сабыи 4-мэ Мыхъутарэ анахьыжыгъ. Совет хабзэр зэрильэкIэу ащ дэжым ылъэ теуоштыгъ. МэрэтыкIо Аслъани щылэкIаIэм дэкIуатэзэ, иапэрэ

зылотыкIэу гъэпсыгъагъэ. Адыгэ ведением МэрэтыкIо Мыхъутарэ илахьышхо зэрэхэлъыр, Иофшлагъэхэр лъэпкъ этнографием «идышъ фонд» зэрэхуагъэхэм ягупшысэ ин ащ Марат щигъэпытагъ.

АКЪУ-м тарихымкIэ ыкIи адыгэхэм якультурэкIэ икафедрэ идцентэу, тарихъ шIэныгъэхэмкIэ кандидатэу **УнэрэкIо Мирэ доклад гъэшIэгъонэу «Меретуков М.А. и этнографическое адыгэ ведение»** къышIыгъ. Ащ къыкIэлъыкIуагъэх къылотыкIын кIэлхэр.

ЗэлукIэшхом изещакIоу, АРИГИ-м ипашэу Бырсыр Батырбый ипсэлэ зэкIу икъоджэгъоу, Иофшлэгъугъэу, апэмычыжъэу щысыгъэ Мыхъутарэ янэ-ятэхэм, еж Мыхъутарэ икIэлэ-цыкIлугъом къыщегъэжъагъэу щылэныгъэмкIэ хэлъыгъэ фэблэ-ныгъэм, илэси 10 — 11 нахь ымыныбжъэу колхозым учётчикэу чанэу Иоф зэрэщишлагъэр цыфхэм къызэралотэжыбщтыгъэм афэгъэхьыгъагъ. ГъэпкIэгъэ лэпкIэ-лъапкIэу, зыфэсакъыжъэу сыдымкIи, теплъэ-шъошэ хэхыгъэр икIасэу, гъэпсыгъэ-зэдиштэу, илорэ-ишIэрэ зэтэхъэу, шъыпкъэм фэкъаигъэу, Иофым сыдигъуи фэшьыпкъэу, бзэ дахэ Iулъэу, ухэтми уигъэдэлон амал иныр зэрилагъэр, еж ышъхьэкIэ цыфышIу гъэсэгъэу лъэпкъым пае зышъхьамысыжыгъэу МэрэтыкIор ыгу къызэрилагъэр къылуагъ. Конференцием къышъа-шIыгъэ доклад ыкIи къылотыкIынхэр брошюрэ мынэу къыдэгъэкIыгъэныр игъоу ылъэгъугъ.

Конференцием шIэныгъэлэжъэу ЛэупэкIэ Нурбий ыкIи Пэншбу Аскэр къышчыгушIагъэх, Иофшлэгъугъэ Мыхъутарэ епхыгъэ гукъэкIыжъэхэмкIэ, шIошI-хэмкIэ цыфхэм къадэгъошъагъ.

МэфэкI Иофшлагъэр зэкIэ зыгупшысэ зэфэхьысыжым къыфэкIожъэу щытыгъ: зэлъашIэрэ шIэныгъэлэжъэу МэрэтыкIо Мыхъутарэ лэжыгъэ ин илэпкъ ыпашъхъэ щызиI, наукэм Иофышлэшхуагъ, щысэтехыплагъ. Итворческэ клэн цыфхэм ягъэ-шIэгъэн, ахэгъошъэгъэн фае, джащ пае итхылыгъэр, инаучнэ Иофшлагъэр къыгъеджэжыгъэзэ шIыгъэныр игъокIэ зэдаштагъ.

МАМЫРЫКЪО Нурмет.

шъао — Мыхъутарэ еджэгъэ-гъэсагъэ хъуным кIэхъопсыщтыгъ. Ау Хэгъэгъу зэошхом гухэлъ дэхабэ зхицIышIагъ. Мыхъутарэ ятэ зэошхом зыщегъэщтым, ягуащэу Айшэт къо нахьыжыр ригъэдженэу къелъаIугъагъ. Тым къыгъэзэгъыгъэп — зэошхом хэкIодагъ. Ау ным лIым илэлу-осыет щыгъупшагъэп.

МэрэтыкIо Мыхъутарэ исабыигъо-кIэлэцIыкIлугъо илэсэхэми IупкIэгъэ-лушыгъэр, Iэдэб зекIуакIэр къыхэнэу гъэпсыгъагъэ. ЗэраIоу, «цIыфы хъун фалэу» къэтэджыгъ. Пасэу тхэн-гупшысэныр къыхэщыгъ. Я 4-рэ классым исыгъ адыгабзэкIэ ыкIи урысыбзэкIэ усэхэр ытхыхэу зырегъажьэм, журналистикэм зызыфегъазэм. Мыхъутарэ янэу Айшэт ишъхьэгъусэ зыкIэхъопсыщтыгъэр ыгъэцэкIагъ. КIэлэ нахьыжыр, Мыхъутарэ, ыпIугъ,

ылэжыгъ, ригъэджагъ. Мамхыгъэ гурыт еджапIэр дэгъоу къызеу хужым кIалэр Адыгэ кIэлэ-егъэджэ илэсэитIу институтым шеджагъ. Ащ пыздагъэу 1946 — 1950-рэ илэсэхэм (мыпсын-кIагъэми) Тбилиси дэт къэралыгъо университетым шIэныгъэгъэсэныгъэ лъэпсэ дэгъу щызэ-ригъэгъотыгъ. Еджэныр ыгукIэ ыштапэу, ымышIэрэм лыхъоу, а зэкIэ къыхитхыкIэу библиоте-кэхэм охътабэ ащигъакIоштыгъ, зыпкъыришIагъэр акъыл чыгы-шхоу къызэлукIыгъ. Универси-тетыр къызэриухырэр къыгъэ-шъыпкъэжыным егугъоу зыфи-гъэхъазырыгъ, аспирантурэм чIэ-хъажын амали ыгъотыгъ.

МэрэтыкIо Мыхъутарэ еджэн-зыгъэсэн ыкIи наукэм хэуцон насыпкIэ Тхьэр къетэгъагъ. Илэс 26-рэ нылэп ыныбжыгъэр Георгий Читая инаучнэ Iэшъхьэтэгъу

кандидатскэ диссертациеу «Семейные отношения адыгов» зыфиIорэр къызегъэшъыпкъэжым. Джа уахътэм, я 50 — 60-рэ илэсэхэм, грузин научнэ школым гъусэныгъэ пытэ дыриIэу Мыхъутарэ наукэм игъогу теуцагъ. Адыгэ хэкум къызегъэзэгъым, Адыгэ научнэ-исследовательскэ институтым (джы АРИГИ-м) этнографиемкIэ исекторэу Сергей Зевакиныр зипэшагъэм Иофшлэныр щыригъажьы, имурад ин фэкIуагъ, илэс 40-м къыкIоцI (идунай еухыфэ) мы институтым Iутыгъ. ИсэнэхъаткIэ шIэныгъабзэу ыгъотыгъэр МэрэтыкIо Мыхъутарэ щытхъу хэлъэу докторскэ диссертациеу «Семья и брак у адыгских народов» зыфиIорэмкIэ къыушыхъатыгъ. Адыгэ лъэпкъшIэныгъэм лъэгъошIу пхыришъыгъ. Ащ ишыхъат мэфэкI тхылыгъэ къэгъэлъэгъонэу шIэ-

ныгъэлэжъ-этнологым ыцIэкIэ зэхашагъэу итхыгъэ зэфэшъхъа-фыбзэу тхылыхъу «**Культура и быт адыгов**», «**Ученые записки**» зыфиIохэрэм, журналхэм къадэхъагъэхэр, еж итхылы инхэр зыхэлхэр.

ЗэлъашIэрэ шIэныгъэлэжъ-этнологэу МэрэтыкIо Мыхъутарэ фэгъэхьыгъэ научнэ Иофшлагъэ гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтэу КIэрэщэ Тембоот ыцIэкIэ щытым гъэтхапэм и 13-м, 2012-рэ илэсым шылагъ. Ар цыф гъэсэгъэшхом инаучнэ шылакIэ, ицIыф шIы-кIагъэр, наукэм зэрэфэкIуагъэр, зэрэхуагъэр, итворчествэ ку-мыл зыфэдэр, игъэхъагъэ осэн-чъэу зэрэщытыр къызылотыкIыгъ. Научнэ конференцием Мыхъутарэ Иоф дзышIагъэхэм ащыщхэр, дэгъоу зышIэщтыгъэхэр, джы не-пэ ащ Iутхэр, ригъэджагъэхэу, зы-лышIэгъэ ныбжыкIэхэм ащыщ-хэр, библиотекэ ИофышIэхэр, АКЪУ-м ыкIи МКЪТУ-м къары-кIыгъэхэр хэлэжыагъэх.

Конференциер къызэлIуихыгъ ыкIи зэришагъ АРИГИ-м идирек-торэу, филологие шIэныгъэхэм-кIэ докторэу, профессорэу Быр-сыр Батырбый.

АРИГИ-м этнологиемрэ лъэпкъ искусствэмрэкIэ иотдел ипашэу, тарихъ шIэныгъэхэмкIэ кандида-тэу ГъубжыкIо Марат доклад шъхьалэу «Меретуков М.А.: ос-новные вехи научной биографии» зыфиIорэр къышIыгъ. Ар шIэ-ныгъэлэжым ищылэкIагъэр ыкIи творчествэм зэрэфэкIуагъэр къы-

Гъээзетеджэхэри егъэразэх

ЗиИофшIэн хэшIыкI физиIэу, пшъэдэкIыжъэу ыхьырэр зыфэ-дэр икъоу къызыгурылоу лэжъэрэ цыфым шъхьэкIафэ зыфыуегъэ-шIы, нэшIукIэ узэрегъэпIы. Си-хъу Гошнагъо зышIэрэр бэшIа-гъэ, итхыгъэхэм сызэджэрэм шегъэжъагъ. Адыгэ гъээзетым шIу-лэгъоу фысиIэр къызыпкъыры-кIыгъэмэ апэрэу ар ащыщ. Си-хъур журналисткэ Iупэласэу, ис-татяхэм мэхъэнэ куу акIоцIы-лэу, щылэныгъэм ухашэу, о узикIуакIи ухыгъэгупшысыхъа-жъэу зэрэщытыр бэмэ къыуалошт.

Ордэс дэгъум гушыIэ сатыр-хэм япэсыгъэ мэкъэмэ дахэр къызэригъотырэр угу къэгъэкIы мыщ итхакIэ. Гъээзетым къыри-

гъахьэрэм шъхъэу афишIырэмэ язакъоми, уамыджэу уаблэкIын плэкIыштэп. Хьытыум ифагъэм фэдэу укъеубыты, уеджэ, темэу къылэтырэм, мэхъанэу ащ риты-рэм елбытыгъэу къэлэкIэ-шIы-кIэ ямышIыкIэхэр зэригъэфедат-гъэм уегъэгупшIо, урегъэгупшы-сэ. «Сыдэу дэгъоу къылуагъа!» пIоу, угу къыгушыIыкIэу бэрэ урехьылэ.

Гошнагъо ицIыфыгъэ дахэ хэткIи щысэтехыпI. Адыгэгъэ-шхоу, шъхьэкIэфэныгъэу зэри-хьэрэм ишыхъатых мы щысэхэр. Уитхыгъэ горэ епхьыллагъэмэ, цыкIагъэу иIэм псынIкIэу гу лъэ-тэ, нахьышIу зэрэхъуштыр угу къыхэмылуэу къыуело. Узщео-

лагъэм уахътэ имыIэу, ышъхъэ дэгъэнагъэми, къызхимыгъэщэу, а такыкь заулэр къыуимыпэсэу къыобгъукIоштэп.

Гъээзетым ИофышIэ ныбжы-кIэу Хьарэхъу Муратэ сэ езгъэ-джагъэмэ ащыщ. Ащ сыфэгумэ-кIэу сызыкIэупчIэм, Гошнагъо ащ дахэу, шIоу къырилоллагъэм изакъоми екъу. Ащи къэгъэлъа-гъо еж зэрэцIыфышIур, зэкIэмэ зэрафэгумэкIырэр, анахъэу ныб-жыкIэхэм, ыналэ зэратетыр. Зэ-горэм икабинет сычIэхъагъэу гъэ-тэрэзыжыгъабэ зыфишIыгъэ тхыгъэ горэ ыпашъхъэ илэу слэгъугъэ. Сэри семуупчIын слэкIыгъэп. «Мыр зытхыгъэм мы заулэр зэрэфэгъэгъэтэрэзы-

жыгъэр, уахътэу тебгъэкIода-гъэр зыфэдишъыр ешIа?» — сIуа-гъэ. Джэуапэу къыситыжыгъэм сигъэрэзагъ. «Ар ышIэнэу ищы-кIагъэп, сыд пае есIонышъ ыгу хэзгъэкIына, сэ згъэцакIэрэр сэ-ры зиИофшIэныр», — ылуагъ. Джащ фэдишъу Гошнагъо авторым фэсакъы. Ари бгъэшIэгъон екъу: шIу зыфишIэрэм фишIагъэр, ишIуагъэу ригъэкIыгъэр ыушъэ-фын, римыгъэшIэн елэкIы. Ар зэкIэми афэгъэцакIэрэп.

Цыфыр зыгъэдэхэрэр, ищыт-хъу зылуагъэрэр къешIэкIыгъэхэр, зыдэлажъэхэрэр, зыфэлажъэхэрэр ары. Гошнагъо ИофшIэгъухэу дахэу къыфэтхагъэхэм «тхъа-шъуегъэпсэу» ясIо шIоигъу.

КIэлэегъаджэхэм, ныбджэгъу-хэм тызызэлукIэхэкIэ, «Гошна-гъо къытхыгъэм уеджагъа?» Iоу тызэупчIыжъэу мымакIэу къыхэ-кIы. Ащ къэгъэлъагъо мыщ итхы-гъэхэр цIыфхэм зэрягунэхэр, зэрящыкIагъэхэр. Ащ фэдэу къыптегушыIэнхэм, уитхыгъэхэм къыжэнхэм, ахэм уасэ афашIы-ным нахь шIухъафтын лъапIэ мэхъужа журналистымкIэ?! Тэри, гъээзетеджэхэм, Сихъум имэфэкI мафэу къызыхъугъэм пае тигуапэу тыфэгупшIо, лъэгэпIэ инэу зытеуагъэм гъэхъэгакIэ-хэр тапэкIи щидышIэхэу, исабый-хэм яхъяр, яшIулэгъуу щымы-кIэу бэрэ ашъхъагъ итынэу фэ-тIо.

БЛЭГЪОЖЪ Мир.
Адыгэ Республикэм гъэсэ-ныгъэмкIэ изаслуженнэ ИофшI.

КІэрэщэ Тембот игущыІэ псэ пыт

Тхэклошхоу КІэрэщэ Тембот творчествэ бай лъэпкъым кыбышынагъ. Ар псэ зыпыт игущыІэ ыкІи иобраз гъэшІэгъонхэр арых. Ахэр шыІэныгъэ лъапсэ зиІэх, ащ кыыхыгъэх, тешыкІыгъэх, ары тхылъ-еджэхэмкІэ гурылогъошІу зышыгъэр. Инахыжэ Іушхэр, лыгъэ зыхэлъ хулыфыгъэхэр, ишъэшъэ лъэгъуыгъэхэр зыми хэкІуакІэхэрэп, ипроизведенихэм уаджэ зэпытыгъэкІи уязэ-щырэп.

КІэрэщэ Тембот итворчествэ дэгъоу ашІэу, зэхафэу, агукІэ якласэу ныбжьыкІэхэр плугъэнхэм, гъэсэгъэнхэм тегъэпсыхыгъэ тхаклом илитературнэ музей иофшІэн. Ащ кыыхэкІэу, КІэрэщэ Тембот имузей экскурсие закъохэу тхаклом ищыІэкІагъэмрэ иофшІагъэхэмрэ кызыщыралотыкІыхэрэм анэмыкІэу, Тембот ылапэ кыыкІыгъэ текстхэр, ахэм ахэт образ зэфэшъафхэр зэралъэкІэу шагъэфедэх. Ахэр яІэубытыплэхэу Тембот идунееплыкІэ, игушысэ зещакІэ, шыа-клэм а зэкІэ зэрэхуцорэм музей кыычІахыгъэхэр нэІуасэ

афашІых. Тхаклом положи-тельно героим иобраз ау сыд-ми сурэт цыкІу кыодыеу кыы-тырэп. Ар зэлъызыІыгъ гу-мэкІ-гупшысэхэри, лъызыгъэ-клотэрэ гухэлъыри, джэнджэш хэзыдзэрэри, ауужыпкъэм, ама-лынчъэ-щтапхэ зэхуылІэрэри кыогъанэ ымышІэу кыыреІо-тыкІых, зэхэгуфыкІыгъэу нэм кыыкІегъэуцох. Цыфыр сы-дигъуи цыфэу къэнжы. Ау зыхуыкІэ, гумэкІи гукІэгъуи, гушІуагъуи хъари — ыгукІэ ышъэчырэ пстэумэ тхылъеджэр ащигъэгъозныр тхаклом дэгъоу ипроизведенихэм ащызэ-шІуехы.

«Шыу закъом» хэт герой шъхьаІэм ежъ-ежырэу зе-умысыжы; «Тинасыпышъ, цыфхэм ашІэрэп тыгу шы-хэрэ-щышІэрэр, арэу шы-мытыгъэмэ, шъхьэкІоштэпхэ-щынапхэу ахэм такышхыу-ныгъ. Шъыпкъэр плотмэ, щтэр зимыІэ цыф шыІэпын-фае, лыгъэкІэ зышъэ уклонэу щымытэу хахыгъэми... Ау ор-орэу зэхэшІэ орымэ закыІэ-пыпхызэ, лыгъэ зепханыр, псэемиблэжыныгъэ кыпхэфэ-

ныр анахъ чыплэ зэжъу кыин-уитыми, джары цыфыгъэр, джары лыгъэр». Мыщ фэдэ щысэ шІагъэхэу ипроизведе-нихэм кыахэфхэрэмкІэ еджа-кІохэр, ныбжьыкІэхэр аплух, цыфыгъэм фагъасэх. Джары анахэу КІэрэщэ Тембот игу-щыІэ лъэш ыкІи пытэ зышІэу псэ кыыпызыгъакІэрэр.

Тембот итворчествэ лъэны-кыуабэу зэхэлъ: итхыльхэмкІэ адыгэ лъэпкъым итарихъ гъо-гу, ищыІэкІэ-псэукІэ зыфэда-гъэр, ишэн-хабзэхэр, ицІыф гъэпсыкІэ-шыкІэхэр, ифольк-лор, икультура дэгъоу зэбгъэ-шІэнхэ плъэкІыштыгъ. АщкІэ тхаклом илитературнэ музей анахъ ІэпыІэгъу ин хуэрэр.

КІэрэщэ Тембот адыгэ тхы-гъэ литературэм илъэс пшІы плъагъэхэм хьалэлэу шылэ-жыгъ. Илитературнэ иофшІа-гъэхэм апае анахъ Къэралы-гъо наград инхэр — Лениным иорден, Октябрьскэ револю-цием иорден, ЛэжыкІо Бы-ракъ Плъыжыым иорден, ме-дальхэр кыыфагъэшъошагъэх.

2012-рэ илъэсым — КІэрэщэ Тембот кыызыхуыгъэ мэфэ-кІыр, илъэс 110-рэ зэрэху-рэр хагъэунэфыкІышты. Тембот илитературнэ музей зызэхэ-шагъэр мыгъэ илъэс 10 мэху.

Мы мэхьанэ зиІэ хуыгъэ-шІа-гъэхэмкІэ иофтхьэбзэ зэфэ-шъафхэр тхаклом имузей шы-зэхашэх. Ахэм кІэлэеджа-кІохэм, студентхэм ямызакъоу, зэлъашІэрэ шІэныгъэлэжъхэр, тхакІохэр, сурэтышІхэр, нэ-мыкІ цыф гъэсагъэхэр кыа-рагъэблагъэх, а зэкІэ дахэу зэ-длорышІэх. КІэрэщэ Тембот игущыІэ ащымыгъушнэным, ащ кІоцІыль кІуачІэр цыф-хэм — ини цыкІуи апкы-рылхыгъэным мы иофыгъо-хэр тегъэпсыхыгъэх. ЗэлукІэ-гъухэр, зэхэгушыІэгъухэр, ипро-изведенихэр кІэлакІэхэм зэралъэхэрэмкІэ зэнэкъокъухэр ІупкІэ еджэнхэр, театрэ кы-гъэлъэгъонхэр, ипроизведение-хэмкІэ сочиненихэр тхыгъэн-хэр. А пстэумкІэ зэфэхысыжъ-хэр шашІых мы музей.

А зэкІэмэ яшІуагъэкІэ, КІэрэ-щэ Тембот игущыІэ иинагъэ, илъэплагъэ, идэхэгъэ цыфыбэ-мэ алыгъэІэсы. МэфэкІышхом фэгъэхыгъэ мыщ фэдэ иоф-тхьабзэхэр музейм шыкІоштыгъ: КІэлэцыкІухэм апае тхаклом иборникхэмкІэ зэхэгъэуца-гъэу «Пшысэхэм ядунай» зы-филорэр.

«КІэрэщэ Тембот ибзыль-фыгъэ образхэр» зыфилорэ темэм икыиІотыкІын студент-

хэм нахъ атегъэпсыхыгъэшт. Тембот иповестхэмкІэ «Лыгъэр — Іахъ мыгощ» зыфилорэм тегушыІэштых.

«УцІыфыныр — ІэнэтІэ-шху» повестэу «Ны Іушым ыпхъу» кыпкырыкІыхэзэ зэ-хафышты.

Лыгъэм исыхьатхэр музе-им шызэхаштыгъ. АщкІэ КІэ-рэщэ Тембот ирассказэу «Пар-тизанхэр» агъэфедэшт.

«КІэрэщэ Тембот итвор-чествэ ижыгъэ адыгэ орэ-дыжъхэм чыплэу шаубыгъ-рэр» зыфилорэ пчыхъэзэхэ-хэр бэмэ ашІогъэшІэгъонынэу кыытщэху.

КІэрэщэ итворчествэ фоль-клорыр зэрэщыгъэфедэгъэр, ащ цыфым иплун-лэжынкІэ шІуагъэу иІэр кызыІоты-кІышты иофтхьабзэм цыфыбэ кыызыфиштыгъ.

Тхаклом ипроизведенихэм гушыІэ щэрыохэм ыкІи гушы-Іэжъхэм чыплэу шаубыгъэр, ахэм цыфыкІэм иплункІэ мэхьанэу яІэр агъэунэфышты. Мы зэкІэмэ язэфэхысыжъ мафэу щытышты **шышъхьэІум и 16-р, тхакІор кыызыхуыгъэр илъэс 110-рэ зышыхуэр мэфэкІышхом**. МурадшІухэр зэрихъэу джащ фэдэу дахэу сыдигъуи иоф ешІэ тхакІоу КІэрэщэ Тембот илитературнэ музей, Тембот игущыІэ лъэш нахъ псэ пытэ шІыгъэным ре-нэу дэлажэ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

ТиІэпыІэгъу

Гъэсэныгъэм исистемэ гъэкІэ-жыгъэным (имодернизацие) ишІуагъэкІэ Тульскэм дэт гурыт еджапІэу N 1-м мы ауужырэ уах-тэм зэхьокІыныгъэшІухэр щэкІох. Ар 1976-рэ илъэсым кыызуахы-гъагъ, ащ кыыщегъэжыгъэу ще-джэхэрэм япчъагъэ нахыбэ хуэзэ макІо. Непэ кІэлэеджакІоу чІэ-сыр нэбгырэ 870-рэ, кІэлэегъэджэ 56-мэ иоф шашІэ. БлэкІыгъэ илъэ-сым еджапІэм кыыфатІупшыгъэ ахыщэр зэрагъэфедэгъэм тыщи-гъэгъозагъ ащ идиректорэу Шъа-уко Къэплъан.

— 2011-рэ илъэсым еджапІэм ахыщэу кыыратыгъэмкІэ шыкІа-гъэу тиІэхэм ащышхэр дэдгъэзы-жыгъэх. СпортзалыкІэ тшыгъэ, ащ чІэтын фэе Іэмэ-псымэхэр зэд-гъэгъотыгъэх. Компьютер 16, ахэр зытетышты столхэр, пхъэнтІэ-кІухэр кыэтщыфыгъэх, кабинет-хэм ноутбукхэр ачІэдгъэуцагъэх, химиер зышарагъэхырэ каби-нетым истолхэр зблэтхуыгъэх, ащ нэмыкІэу кабинет пэпчэ ищы-кІагъэ горэхэр ядгъэгъотын тІэ-кІыгъ. Сид фэдэрэ иофкІи Іэпы-Іэгъу кыытфэхурэ район адми-нистрацием ипашэу Евгений Ко-валевым лъэшэу тыфэраз, —

кыІуатэ Къэплъан. — Футбол ешІэплэ ин тфашІы, ар «евростан-дарт» зыфилорэм фэдэшт, зэнэ-кыокъухэр щыредгъэкІокІыхэзэ тшыІнэу тыфай. Зигугъу кыэт-шыгъэ лъэныкыохэр еджапІэм-кІэ хэхьоныгъэшхоу щытыгъ.

ЕджапІэм коллектив зэгуры-Іожь Іут. КІэлэегъаджэхэм яІоф-шІэн шІу зэралъэгъурэм ишыхьа-тых кІэлэцыкІухэм кыахырэ щытху тхылъхэр. БлэкІыгъэ илъэсым еджапІэр «Урысыем ианахъ еджэплэ дэгъу» зыфилорэ зэнэкъокъым илауреат хуыгъэ.

— Тисабыйхэр кыэтыухуэмэ-хэ тшыІогъу, шІукІэ ацІэ арагъэ-Іонэу тыфай, — еІо Къэплъан. — Аркъ, тутын ыкІи нэмыкІ мы-хъунхэр зыІуамылхъаным, ащ кыыздыхьын ыІэкІыштыр ашІэ-ным апае полицием иофышІэхэр кыетэгъэблагъэх, гъогурыкІоным ишапхъэхэм ыкІи нэмыкІхэм нэ-Іуасэ афашІых. Джащ фэдэ иоф-тхьабзэхэм ны-тыхэри ахэтэгъэ-лажъх. Ащ нэмыкІэу, тхьаума-фэм сыхьатиш хэхыгъэу кружок зэфэшъафхэм сабыйхэр ашІо-гъэшІэгъонэу макІох, яІэпэІэсэ-ныгъэ хагъахъо.

ШХОНЧЫБЭШІЭ Рузан.

Еджагъэхэр ыгъэрэзагъэхэу кыысшІошІы

(Цуякъо Алым итхыльэу
«Развитие образования в Адыгее» зыфилорэм
ехылагъ)

Цуякъо Алым синыбджэ-гъу, 1967-рэ илъэсым Адыгэ къэралыгъо кІэлэегъэджэ ин-ститутыр кыыздэтыухыгъ, лъытэныгъэшхо зыфэсшы-рэмэ ащыш, ыпшъэкІэ зыцІэ кыеслогъэ тхылыр зэритхы-рэр ешІэштыгъ. Псэйтыку еджапІэм итарихъ шышхэу гъэзетхэм кыарызгъэхьагъэ-хэр ІэкІэзгъэхьанхэу кыызы-селом, фэгъэцэкІагъ.

Тхылыр кыызэрдэкІыгъэр зэхэзыхыгъэхэр гушІуагъэх, анахъэу ар гуапэ зышыху-гъэхэр, сэ сишІошыкІэ, кІэлэ-егъаджэхэр арых. БэшІагъэу ащ фэдэ тхылы тежэщтыгъ, бэмэ ар агъоты ашІоигъу, ау кыыдэкІыгъэр макІэ, экзем-пляр 500 ныІэп. Ти Адыгэ хэку (нэужым республикэ) гъэсэныгъэм гъогуо кыыщи-кІугъэм итарихъ, етІанэ зэ-рэлъыкІотагъэр, непэ изы-тет цыфхэм ашІэ ашІоигъу. ТхылыкІэм ахэм яупчІэхэм джэуапхэр кыарытыгъэх, ащ еджагъэхэр, сэ сишІошыкІэ, ыгъэрэзагъэх.

Иофышху авторым ышІа-гъэр, сэ сшъхьэкІэ сызыгъэ-разэрэр, хэо-хапкІэу щымы-тэу, зэкІэлыкІокІэ гъэнэфа-гъэ яІэу хуыгъэ-шІагъэхэр кыызэритхыгъэрэр, ІупкІэу кыызэриІуагъэхэрэр, илъэс кыэс Адыгеим гъэсэныгъэм ыІэ-ныкыокІэ кІэу кыыхьагъэхэр

кыызэртІыгъэІэсыгъэхэр ары.

Цуякъор педагогическэ шІэныгъэхэмкІэ кандидат, наукэм фэгъэхыгъэу статьяхэр, егъэджэнымкІэ шы-кІэ-амалхэр нахышІоу зэхэ-щэгъэнхэр, зэхэфынхэр, гъэ-хьазырынхэр — пстэум-кІи иофшІэгъэ 90-м еху зэ-хигъэуцагъ ыкІи кыыди-гъэкІыгъ. ШІэныгъэлэжыым илъэс 50 фэдизрэ тхылыым итхын ищыкІэгъэшт матери-алхэр ыугъоигъэх. Ахэр архив материалы, кІэлэегъэджэ на-хыжъхэм ягукъэкІыжыых, Адыгеим икыалэхэм, ирайон-хэм гъэсэныгъэм иучрежде-нихэу ыкІи игъэІорышІа-плэхэу адэтхэм ащылажъхэрэм яІофшІагъэхэм ащышых, шІэныгъэлэжыхэм ятхыгъэх, гъэзетхэм ыкІи журналхэм кыарыхьагъэх.

Алым сызэрэфэразэр джы-ри зы лъэныкыо горэмкІэ хэзгъэунэфыкІы ешІоигъу. Ар тэ ти Псэйтыку еджапІэ фэ-гъэхыгъ. Псэйтыку Адыгэ Республикэм итыгъэкъохэ-плэ лъэныкыокІэ гъунэпкъэ шъыпкъэм щыс. Хуыгъэ-шІагъэхэр, зэхьокІыныгъэу шІэныгъэм хэхьухьэхэрэр, кыэбархэр, Адыгеим иофхэм язытетхэр класэу шапсыгъэ кыоджэ цыкІум кыылыІэ-сыштыгъэх. Иофыр ащ теты-

ми, Адыгеим апэу еджа-пІэхэр кыызыщызэІуахы-гъэхэм тикъуаджэ ащыштыгъ. ЕджапІэ кыызуІахыным ыпкІэ кыуаджэм ликбезым, ликпунктым иоф шашІэ-щтыгъ. ЕджэкІэ-тхэкІэ тІекІу зышІэрэм шІэныгъэ зимыІэ-хэм иоф адишІэщтыгъ, кые-джэнхэу, тхэнхэу ыгъасэщ-тыгъэх.

Авторым хегъэунэфыкІы Псэйтыку класситІу хуэрэ еджапІэ кыызэрызэІуахы-гъэри. Ар ублэплэ еджапІэу щытыгъ, пашэу иагъэр Фи-липпенко Александра Иван ыпхур ары. Апэрэ кІэлэ-еджакІохэр кІэлэ зэкІагъэх, нэбгырэ 11 хуэщтыгъэх. ЕджакІомэ ацІэ-алъэкъуацІэ-хэр авторым кыетыхы. Апэ-рэ кІэлэегъаджэхэр, зы нэб-гырэ нэмыкІрэр, Псэйтыку щыщыгъэх: Нэтхъо Шыалихъ, Лъэцэрыкыо Хьалид, Хьу-рымэ Зэгырэт, Сэхьутэ Ибра-хым (Пэнэхэс шыш), Бэрон Чэбэхьан.

Алым кыетхы: «КласситІу хуэрэ еджапІэу Псэйтыку дэ-тыр 1927-рэ илъэсым клас-сищ ашІыжыгъагъ».

1937-рэ илъэсым апэрэу чырбышым хэшІыкІыгъэу еджапІэ Псэйтыку шашІы. Зэо ужым ублэплэ еджапІэр илъэсибл еджапІэу хуужы-гъагъэ. Илъэс 36-рэ тешІа-гъэу илъэсий хуэрэ Псэй-тыку еджапІэр гурыт еджа-пІэ ашІыжыгъагъ, кыоджэ гъунэм тІоу зэтэгъу, чырбы-шым хэшІыкІыгъэу, кабинет шыкІэм тегъу еджапІэ кы-щызэІуахыгъагъ».

КІэкІэу кыэпІон хуэмэ, Псэйтыку еджапІэм кыекІо-кыгъо-кыекІокІыгъокІэ ха-хьозз, непэрэ мафэхэм кыызэ-ранэсыгъэр авторым итхылы шыхигъэунэфыкІыгъ. Афе-рым, Алым, тыпфэраз!

ХЪУШТ Шэбан.

ГукъэкIыжъ хъугъэ-шIагъ

«Ащымыгъушъжырэ уахътэхэр» ышъхъу Шымыгъэху Муратэ игукъэкIыжъу мзаем и 1-м, 2012-рэ илэсым «Адыгэ макъэм» кыхиутыгъэм 1943-рэ илэсым зэо мэшIошхом илэ-хъан зэхэсхыгъагъэхэмрэ слъэгъугъэхэмрэ сахишъжыгъ. Ар зэхыллэгъэр Хъаныкъо генералыр (Султан Къылыш-Джэрые) Адыгейм къэкIуагъу зэрэслэгъугъагъэр, ащ къыIуагъэху къаIотэжъу зэхэсхыгъэхэр ары. Ащ нэмыкIу Къэбыхъабл, фэшъхъаф къуаджэхэм а лъэхъаным ар зэрашъIагъэм, зэрашъхъэкIагъэм сашыгуаз.

Зэрэзэхэсхыштыгъу, заом ыпэкIи, ащ илэхъани, ыужыкIи Хъаныкъохэр зышъIпсэуштыгъэхэ чIыпIэхэр апагъахъоти ягугу къашыштыгъ: «Лэбэпэ Хъаныкъор», «Пшызэ Хъаныкъор» аIоу ацIэхэр зтефегъу рыгушъIэштыгъэх. Сэ зигугу къэсшырэр Хъаныкъо генералэу къуаджэу Хъакурынхъаблэ къэкIогагъэм ащ мэфэ зытфых зэрэшигъэкIуагъэр ары.

1943-рэ илэсым, шылэ мазэм ыкIэ хъазыр мафэр тыгъэпсышхоу штыгъ. КIэлэцIыкIу куп къоджэ гъунэм тIуIтэу духовой оркестрэм ымакъэ зызэхэтэхым, тыкынгъэштагъу тызэплъыжъу тIэкIурэ тыштыгъ. А

музыкэ макъэр дгъэшIэгъоныр зэпхыгъагъэр къуаджэм нэмыцхэр зэрэдэсыгъэхэр, фронтым кыкIэу зи къэбар зэрэтымышIэштыгъэр ары. Хъадэгъэ макъу къуаджэм дIуIкIыштыгъэри зэпыугъу, кIым-сымэу цIыфхэр чэфынчъагъэх. Къуаджэм унагъо дэсыгъэп фронтым зIахъыл шымылагъэ. Ащ фэдэ уахътэм музыкэ мэкъэшхо къуаджэм зышъIуIкIэ, умыгъэшIэгъон плъэкIыштыгъэп.

КIэлэ купэу тызэхэтым илэс зытIушкIэ анахъыжъу кытхэтыгъэхэм джэгум кыIуIкIырэ музыкэ макъэм текIунэу рахъу-хъагъ. Тапэ къифэгъэ нэбгырэ зэе-тIуагъэ кытаIуагъ: «Хъаныкъо генералыр тикъуаджэ къэкIуагъ, ащ пэгъокIыгъэх, джары музыкэ макъу зэхэшъухыгъэр зыфэгъэхыгъэр».

ТапэкIэ хъулыфегъэ купышхоу къоджэ гупчэ урамым кырыкIорэр къэтIэгъугъ. А лъэхъаным хъаблэ пэпчэ мэщитхэр кышъызэIуахыгъэху нэмаз ащашыштыгъ. Къуаджэм дэтыгъэ мэшIогъэкIосэ депом пэчIына-тIэу гъогум иадрыабгу штыгъэ чырбыш унэхъоу «Сберкассэр» заом ыпэкIэ зычIэтыгъэр а лъэхъаным хъаблэ мэщитэу нэмаз шашыштыгъ.

КъытфэкIорэ цIыф купым а

мэщитым нэмаз шишIынэу штыгъ. Ау шэджэгъо нэмазыр къаухыгъу цIыфхэр шагум кыдэкIыжыштыгъэх. КупитIури зэIуIагъэх. КъоджэгумкIэ къыкIыштыгъэ лIы купым азыфагу итыгъэ лIы ишыгъэ лъагъу нэмыц генерал формэр зышъыгъу къахэщырэм гу лIымытэн плъэкIыштыгъэп. Тэри ар зышъышъыр кызыдгургъом, нахъ бла-гъуу тызэрякIолIэштым тыпылIыгъ. Хъаныкъор зыхэтыгъэ лIыжъ купыр шэджэгъо нэмазым мэщитэу кызыдакIоштыгъэм пэчIына-тIэу мыдрэ гъогубгъум тетыгъэ унэхъоу заом ыпэкIэ район НКВД-р зычIэтыгъэм нэмыцхэм ярайон комендатурэ Iоф шишIэштыгъ. ЫпэкIэ кызырэсIуагъу, мафэр тыгъэпс фэбагъэти, ащ идэкIояпIэ комендантыр шъхъапцIэу тесыгъэти, унэм илэздэжы, ипаIо кызышIы, генералым дэжъ къачы, честь кырихыгъ, нэмыцбзэкIэ зэдэгущылагъэх. Ащ ыуж Хъаныкъор зыхэтыгъэ лIыжъхэм агъэзэжы, унэу зышъахъэкIэнэу шытым кIожыгъэх, тэри ауж тигъу талыкIуагъ.

Хэт шышыгъэхэ а мафэм лIыжъ купэу Хъаныкъо генералым игъусагъэхэр? Урысыем шыкIогъэ революционерхоу граждэн заом фэзышъэгъагъэхэм илэ-

хъан Дзэ Плъыжыым белогвардейцхэу зэхикъутагъэхэм Хъаныкъо генералым идзи ашыштыгъ. Ащ идзэ адыгэхэри, фэшъхъаф цIыф лъэкIыжъхэри хэтыгъэх. Ахэр хы ШIуцIэ Iушъом рафылIэхи, къухъэхэм арытIысхъанхэшъ, Урысыем икIыжынкхэ фаеу зэхъум, кIэлабэмэ Хъаныкъо генералым къаригъэгъэзэжыгъагъ. Ахэм ашышхэу Хъакурынхъаблэ псаоу кыдэнагъэхэр зэхэтхэу хъакIэм пэгъокIыгъагъэх, ахэр арых мэщитым кызыкIоми игъусагъэхэр. Генералым а лIыжъ купым ашымыщ ахэмыгъу ригъэблагъэхи, сыхъат зытIушэ гушыIэгъу зэфэхъугъагъэх.

Анахъу кыхэзэгъэщы шIоигъор хылушъом кышызыгъэгъэжыгъэхэм ашыштыгъэ КъыкIэ Борэн Умарэ ыкIор а лIыжъ купым зэрахэтыгъэр ары. Борэн лIыжъ Iушэу, цIыфегъэхэ хэ-лъэу, игъунэгъухэми зышIэхэрэми яупчIэжыгъоу сыдигъуи штыгъ. КъыгъэшIагъэм инахыбэм бжъэхъуным пылIыгъ. Иунагъо ылыгынымрэ сабийхэм япIунрэ афэшIэ зи кызытыригъэнагъэп.

А пчыхэм тэмашъхэм тес лIыжъхэр КъыкIэхэм яунэ шызэрэугъоигъэхэу Хъаныкъом къадишIыгъэ гушыIэгъур Борэн кызыриотэжыштыр зысэшIэм,

сэри сыкIуагъ. Борэн анахъу кыхыгъэгъагъэр белогвардейскэ дзэхэу зэхакъутагъэхэм Хъаныкъом идивизии зэрашъыштыгъэр ары. Генералым идзэ адыгэ кIалэхэу хэтыгъэхэм илэ-Iу ащ къафигъэгъэгъагъ: «Сэ дзэм офицерэу сыхэтыгъ, шIо сьд Iо-фэу шъуилэр шъуихэгъэгъу къэ-шъумыбгъынэмэ мыхъунэу, хэт нэмыкI къэралыгъом кышъы-шъуажэрэр? Жъугъэгъэжы шъуи-унэмэ шъуарытIысхъажъ». Ащ нэмыкIэу нэмыцхэм яхыллэгъу генералым къарилогъагъэхэу Борэн кыIотэжыштыгъэхэм къа-шыхыгъэгъагъагъ: «Мы нэмыцхэм хабзэу шъуфагъэгъуцунэу зы-пылIэхэм шъурыпсэун шъулы-кIыштэп, ежъхэми шъуадэпсэ-ушъуштэп, шъузыфэсакъыжъ, мыхъо-мышIагъэхэр шъумы-шIэх. Мыхэм тафаеу тэри та-кыдежъагъэп. Тэ тфэдэхэу урыс пачыхъэм идзэ хэтыгъэхэу кэ-ралыгъо зэфэшъхъафхэм арыс-хэр тыкъаугъоий шъуихэгъэгъу тыкырашагъ».

Зэо ужым гъэгъэтэу «Извести-ем» иномерэу зIэпыхызэ цIыфхэр заджэштыгъэхэм итыгъэу сызшыгъуазэр джы кызынэсы-гъэм счыгъушшэрэп. Урысые пачыхъэм идзэ хэтыгъэ офицерхэу нэмыцхэм ягъусэхэу тыхэгъэ-гу кыхыгъагъэхэу генералэу Султан Къылыш-Джэрые зыхэ-тыгъэхэм яIоф къалэу Москва зэрэшIагъагъэр ащ къышатхы-гъагъ.

ХЪАКIЭЦIЫКIУ Сахъид.

Сыдым фэдгъасэхэра тикIалэхэр?

Тызхэт шыIакIэр ыпэкIэ лъы-кIуатэ къэс зэхъокIыныгъэхэр кыздехъых ыкIи ахэр псынIкIэу шыIэныгъэм пытэу хэуцох. Дэгъум ыкIи шIуагъэм алъэныкъо кыкIырэ зэхъокIыныгъэхэр ти-шыIакIэ жъажъу, ерагъуу хэу-цох. Ахэм афэдэхэп дэйхэр, пхэнджжэр, шIуагъэ горэ къэзы-мыгыхэрэр псынIкIэу алъэхэм атеуцох, лъэпсэ куухэр атIушых.

СиIошIэн фэгъэхыгъэу лъэгъун зыдысиIэ директором икабинет сисэу къоджэ псэупIэм иадминистрации илэшъхэтет телефонкIэ кыфитеуагъ.

— Неуш къэбзэныгъэм фэгъэ-хыгъэ Iофгъабзэхэр дгъэцIэ-кIэштхэшъ, еджакIохэу апшъэрэ классхэм арысхэр IофшIэнхэм къафэгъэжъуагъэхэзырых, — еIо администрацием илэшъхэтет. — ЕджапIэм, фельдшер пунк-тым, културэм и Унэ, къэхалтэм ыкIи нэмыкI IофшIапIэхэм къа-гъэгъунэрэ чIыпIэхэр, урамы-бгъухэр тыукъэбзыштыгъ. Iоф-шIапIэмэ ащылажъэхэрэри, на-хыжъхэри, ныбжыкIэхэри шIыхъафым хэлэжъэштыгъ.

— Iофтхъэбзэ дэгъу ар, ау еджакIомэ ащ фэдэ IофшIэнхэр язгъэшIэнхэ сьфитэп, ащ фэдэ хабзэ шыIэ хъугъэ, — еIо ди-ректором.

— Хабзэу шыIэр сэри сэшIэ, ау IофшIэн хылыгъэхэп еджакIо-мэ ашIэштхэр, — администра-цием илэшъхэтет ымакъэ гужб тIэкIу хэтэу кьелэты.

— ЕджакIохэр шIыхъафым хэзгъэлэжъэнхэ сьфитэу районом Изын кысымыгъу сэр-сэрэу унашъо сшIы хъуштэп, — реIо-жы директорым.

Ари шIагъоба! Къуаджэр агъэ-къэбзэным фэгъэгъэгъэ IофшIэн-хэм еджакIохэр ахагъэлажъэхэ хъуштэп. Тыдэ кыкIыгъэ уна-шъу ар? ТыгъуапчIыгъэхэм уиыгъэ-

рээзнэу джэуап къатырэп. Зэдэ-гушъыIэжыгъэхэм фэдэ, къаIорэр зы: ыпшъэкIэ кыкIыгъ.

Шыхъафым сыд рыкIожыгъ, кIэухэу сыд фэхъугъ? Учрежде-нимерэ куулыкъушIапIэмрэ яла-щэхэр зэшIуанэхэ зэдэуагъэх, зэ-нэкъокъугъэх. ТIуми еджакIомэ афэгъэхыгъэ хабзэу шыIэхэр ашIэх, ахэр агъэцэкIэнхэ фае. Ары шъхъае, кIуачIэкIэ зэшIуа-хырэ IофшIэн мыкIынхэм еджа-кIохэр ахълажъэхэмэ сыд хъушт? Зыпари хъуштэп.

Къау-ожи пэжитIумэ зэда-штагъ: еджапIэм труд урокхэр шъыгъэхыхэрэм, пхъэнIаIоу Iутхэм, рабочэу шылажъэхэрэм зигугу къэсшIыгъэ IофшIэн-хэр агъэцэкIагъэх. ЕджакIохэр ыбгъукIэ къэнагъэх. ГъэшIэгъон кьодыеп ар!

ТапэкIэ еджакIохэр зыщеджэ-хэрэ классхэр, кабинетхэр чэ-зыу-чэзыукIэ ахэм зэахыжы-штыгъэх, ащ пае кынышхо алъэ-гуштыгъэп, сьмаджи хъушты-

гъэхэп. Сыда джы къэхъугъэр?

Енэгугъэ ыпшъэкIэ шылэ пэ-щэшхохэу IэнатIэмэ аIутхэр лIыашъу еджакIомэ афэгумкIы-хэкIэ. Адэ сьд хурэр? Еджа-кIом ежъ ыушIоигъэр «Iухыжъ» еIо хъуштэп, кIэлэлыгъ игъусэн фае, ежъ кыушIоишт, зэIигъэ-хъащт, нэмыкIым Iуныжыштыгъ. Зэфагъэ хэлъа ащ?

НыбжыкIэхэр IэпэпцIыхэу къэтэджых, егъэджен-пIуныгъэ тэрэз агъотыжырэп. КIэухыр: зи ашIэнэу фаехэп. Сэнэхъати ямыIэу, IофшIэнми шIуIэгъу фырамыIэ хъумэ, сьдэуштыгъэ шыIэштых? Тыгъоштыгъ, бзэдэ-штыгъ, хъапсым чIэфэштых.

Мы Iофым куоу егупшысэ-гъэн фае, армырмэ ныбжыкIэ-хэм къарыкIоштыр къэшIэгъуай. ШыIэныгъэм чIыпIэ тэрэз ша-убытын фае. ЗэкIэри еджагъэ хъуштыгъ, кIуачIэкIэ Iоф зышIэн фаехэри къахэкIыштыгъ. Хатэхэр алэжынкхэ, былымхэр ыкIи ша-губзыухэр ахъунхэ фаеу хъушт. ЧIыгум ыкIи IофшIэным шIу-лъэгъу афызимыIэм сыда ышIэ-штыр?

ХЪУШТ Шэбан.

Полицием ипэщэнэу агъэнэфагъ

АР-м хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэ игуадзэ, полицием ипэщэ IэнатIэ БрантI Муради-нэ IугъэхъэгъэнымкIэ унашъо УФ-м хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ иминистрэу Нургуалиев Рэщыдэ 2012-рэ илэсым, гъэтхапэм и 14-м кIэтхэжыгъ.

Джырэблагъэ шыIэгъэ зэхэ-сыгъом министрэу Александр Речицкэм иIофшIэгъухэм ар нэ-Iуасэ афишIыгъ. Полицием ипод-полковникэу БрантI Мурадин Султан ыкIор 1974-рэ илэсым къэхъугъ. Экономическэ ыкIи юридическэ апшъэрэ гъэсэны-гъэхэр ащ иIэх.

2003-рэ илэсым ыпэкIэ хэ-

гъэгъу кIоцI IофхэмкIэ органхэм ахэмыхъэзэ, УФ-м ихъакъулахъ полицие икыулыкъу и ГъэIо-рышIапIэу АР-м шыIэм Iэнэ-тIэ зэфэшъхъафхэр шигъэцэкIа-гъэх.

АР-м и МВД хъакъулахъ тын-хэм япхыгъэ бзэдэжшIагъэхэм-кIэ и ГъэIорышIапIэ иоператив-нэ-лIыхъон часть иотдел ипашэ игуадзэу хэгъэгъу кIоцI Iофхэм-кIэ органхэм кыулыкъур ащ ашыригъэжъагъ.

2008-рэ илэсым кышъегъэ-жъагъэу джырэ нэс АР-м и МВД экстремизмэм пэшIуекIогъэ-нымкIэ и Гупчэ пэщэныгъэ ды-зэрихъагъ.

ЕджапIэм щызэIуIагъэх

ПсэйтIуку гурыт еджапIэм лIыхъужыныгъэм фэгъэхыгъэ зэхэхэ джырэблагъэ шыкIуагъ.

ЧIыгум, уилъэны-къо гупсэ кызы-рзуухъумэн фаем кIэлэгъаджэхэм-рэ еджакIохэмрэ атегушылагъэх.

Я 6 — 10-рэ классхэм арыс кыбжыкIэхэм зигугу ашIышт лъэныкъохэр уахътэ шыIэу ара-логъагъэх. Хэгъэ-гу зоошхом итыр-къохэм, илIы-хъужхэм ягугу ашIыгъ.

Классищыр зы-Iыгъ кIэлэгъа-джэхэу Ахэджэго Бармэт, Хъушт Сарэ, Нэгъуцу

Марыет сабийхэр кызышъы-зэрэугъоишт чIыпIэр нэрылIэгъу IэпыIэгъухэмкIэ къагъэ-баигъ, зэрыгушыIэштхэ лъэны-къохэр кызыIотыкIырэ тхылъ-хэр зыхэхэбгъэ къэгъэлэгъон кызызIуахыгъ. Едыгъо-едзы-гъоу гошыгъэу зэхэхэр кIуа-гъэ. Пэублэм ныбжыкIэхэр Iу-кIагъэх тхакIоу, журналистэу, зисабынгъо зэо илэсхэм атефа-гъэу, якъоджэгъу лъапIэу Хъушт Шэбанэ. Илэс пчъагъэхэм къа-кIоцI ПсэйтIуку ихышъэ ззы-гъашIэрэм, къэбар зэфэшъхъа-фхэр зыIэкIэлэ нахыжыым ышIэ-рэ хъугъэ-шIагъэхэм ашышхэм-кIэ еджакIохэм адэгъошагъ. Нэ-ужым ежъхэми алэIэлэ шIэны-гъэхэр къагъэлэгъуагъэх. Усэ-хэм къаджагъэх, орэдхэр къаIуа-гъэх. ИкIэухым алъэгъугъэм ыкIи зэхыхыгъэм зэфэхысыжъ-хэр афашIыгъэх.

ЗэIуIагъ хэлэжыгъэ куп.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкӕалэ», кӕэлэ коим истатус ащ фӕгъэшъошӕгъэным ыкӕи игъунапкӕэхэр гъэнӕфӕгъэнхэм яхылаӕгъ» зыфиӕорӕм зӕхъокӕыныгъэхэр фӕшыгъэнхэм фӕгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къӕралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илӕсым мӕзæм и 8-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкӕалэ», кӕэлэ коим истатус ащ фӕгъэшъошӕгъэным ыкӕи игъунапкӕэхэр гъэнӕфӕгъэнхэм яхылаӕгъ» зыфиӕорӕм зӕхъокӕыныгъэхэр фӕшыгъэнхэм фӕгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкӕалэ», кӕэлэ коим истатус ащ фӕгъэшъошӕгъэным ыкӕи игъунапкӕэхэр гъэнӕфӕгъэнхэм яхылаӕгъ» зыфиӕорӕм (Адыгэ Республикэм и законотательствӕ зӕхъугъоягъэхэр, 2004, N 12) мыщ фӕдӕ зӕхъокӕыныгъэхэр фӕшыгъэнхэм:

1) я 4-рэ статья мыщ тетӕу кӕтыгъӕнӕу:

«Я 4-рэ статья. Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкӕалэ» игъунапкӕэхэр

Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкӕалэ» игъунапкӕэхэр мыщ голӕ гуадзӕм диштӕу ухӕсыгъэнхӕу);

2) гуадзӕу N 1-р мыщ тетӕу кӕтыгъӕнӕу:

«Адыгэ Республикэм и Законэу 2004-рэ илӕсым тыгъӕгъæзэм и 1-м аштагъӕу N 270-р зытетым игуадз

Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкӕалэ» игъунапкӕэхэр

Муниципальнэ образованиеу «Адыгэкӕалэ» игъунапкӕэхэр:

темыр лӕныкъомкӕу узловой точкӕу 1-м щегъӕжӕгъӕу метрӕ 220-рӕ икӕыхагъӕу макӕ, къокӕыплӕ лӕныкъомкӕу садтӕжыплӕхэр къыдиухъӕхӕзӕ мӕшӕлоку гъогоу «Псыфаб — Краснодар» зыфиӕорӕм иззӕкӕыплӕ нӕсы, етӕанӕ къохъӕплӕмкӕу егъӕзӕ, мӕшӕлоку гъогум икӕыблӕ лӕныкъомкӕу готӕу макӕ, точкӕу 15-м нӕсы, етӕанӕ темыр лӕныкъомкӕу егъӕзӕшӕ, мӕшӕлоку гъогур зӕпечы, метрӕ 2400-рӕ икӕыхагъӕу макӕ, точкӕхӕу 13 — 29-м апхырӕкӕы, поселкӕу Красненскӕм еклурӕ автомобиль гъогоу зӕхӕкӕыплӕм (узловой точкӕу 2-м) нӕсы;

узловой точкӕу 2-м щегъӕжӕгъӕу поселкӕу Красненскӕм еклурӕ автомобиль гъогум икӕыблӕ лӕныкъомкӕу готӕу темыр-къокӕыплӕ лӕныкъомкӕу метрӕ 483-рӕ икӕыхагъӕу кӕозӕ хъуатӕм нӕсы, етӕанӕ гъогур зӕпечы, темыр лӕныкъомкӕу метрӕ 75-рӕ икӕыхагъӕу макӕ, етӕанӕ къокӕыплӕ лӕныкъомкӕу метрӕ 480-рӕ

икӕыхагъӕу точкӕхӕу 30 — 51-р зӕпчыхӕзӕ, хъуатӕм ыгузӕгу итӕу макӕ, автомагистралӕу М-4 «Дон» зыфиӕорӕм (узловой точкӕу 3-м) икӕохъӕплӕ лӕныкъомкӕу нӕсы;

узловой точкӕу 3-м щегъӕжӕгъӕу темыр-къохъӕплӕ лӕныкъомкӕу метрӕ 50 — 60 фӕдиз икӕыхагъӕу гъунапкӕэр макӕ, автомагистралӕу М-4 «Дон» зыфиӕорӕм икӕохъӕплӕ лӕныкъомкӕу готӕу кӕозӕ точкӕу 69-м нӕсы, етӕанӕ къохъӕплӕ лӕныкъомкӕу Адыгэкӕалӕ иукъӕбзалтӕхӕм къадеухъӕшӕ, икӕрыкӕу джащ фӕдизкӕу пӕлудзыгъӕу метрӕ 3870-рӕ икӕыхагъӕу макӕ, точкӕхӕу 52 — 106-р зӕпчыхӕшӕ, автомагистралӕу М-4 «Дон» зыфиӕорӕм икӕохъӕплӕ лӕныкъомкӕу готӕу кӕозӕ, узловой точкӕу 4-м нӕсы;

узловой точкӕу 4-м щегъӕжӕгъӕу темыр лӕныкъомкӕу метрӕ 230-рӕ икӕыхагъӕу, Адыгэкӕалӕ къыдзыухъӕр гъогум изстакадӕ иджабгъу лӕныкъомкӕу готӕу макӕ, автомагистралӕу М-4 «Дон» зыфиӕорӕм зӕпечы, точкӕхӕу 107 — 115-м апхырӕкӕышӕ, узловой точкӕу 5-м нӕсы;

узловой точкӕу 5-м щегъӕжӕгъӕу къыблӕ-къокӕыплӕ лӕныкъомкӕу метрӕ 230-рӕ икӕыхагъӕу, автомагистралӕу М-4 «Дон» зыфиӕорӕм готӕу, ащ итемыр лӕныкъомкӕу къыщегъӕжӕгъӕу метрӕ 50-кӕу гъунапкӕэр макӕ, точкӕхӕу 116 — 119-м апхырӕкӕышӕ, узловой точкӕу 6-м нӕсы;

узловой точкӕу 6-м щегъӕжӕгъӕу къокӕыплӕ лӕныкъомкӕу метрӕ 260-рӕ икӕыхагъӕу гъунапкӕэр автомобиль гъогоу «Инӕм — Адыгэкӕал — Бжӕдыгъухъабл» зыфиӕорӕм готӕу макӕ, ащ итемыр лӕныкъомкӕу метрӕ 50-кӕу пӕлудзыгъӕу точкӕу 120-м пхырыкӕыз узловой точкӕу 7-м нӕсы;

узловой точкӕу 7-м щегъӕжӕгъӕу къокӕыплӕ лӕныкъомкӕу метрӕ 5200-рӕ икӕыхагъӕу гъунапкӕэр автомобиль гъогоу «Инӕм — Адыгэкӕал — Бжӕдыгъухъабл» зыфиӕорӕм готӕу макӕ, ащ итемыр лӕныкъомкӕу метрӕ 50-кӕу пӕлудзыгъӕу точкӕхӕу 121 — 147-м апхырыкӕыз пынджшӕплӕм псы зӕрӕкӕгъӕхӕрӕ каналым (узловой точкӕу 8-м) нӕсы;

узловой точкӕу 8-м щегъӕжӕгъӕу гъунапкӕэр автомобиль гъогоу «Инӕм — Адыгэкӕал — Бжӕдыгъухъабл» зыфиӕорӕм пхырӕкӕы, пынджшӕплӕм псы

зӕрӕкӕгъӕхӕрӕ каналым икӕохъӕплӕ лӕныкъомкӕу макӕ, точкӕхӕу 148 — 165-р зӕпчыхӕшӕ, метрӕ 4080-рӕ икӕыхагъӕу псыхъоу Дышӕ ипсырычӕплӕ ыгузӕгу рӕкӕ, точкӕхӕу нӕс макӕ, узловой точкӕу 9-м нӕсы;

узловой точкӕу 9-м щегъӕжӕгъӕу гъунапкӕэр къыблӕ-къохъӕплӕ лӕныкъомкӕу гъӕзагъӕу псыхъоу Дышӕ ипсырычӕплӕ ыгузӕгу рӕкӕ, точкӕхӕу 166 — 222-м апхырӕкӕы, метрӕ 4100-рӕ еклӕшӕ, узловой точкӕу 10-м нӕсы;

узловой точкӕу 10-м щегъӕжӕгъӕу къыблӕ-къохъӕплӕ лӕныкъомкӕу гъӕзагъӕу, километрилӕ фӕдиз икӕыхагъӕу Чӕтыукӕ мӕзым ыгузӕгу итӕу макӕ, точкӕхӕу 223 — 267-м апхырӕкӕы, автомагистралӕу М-4 «Дон» зыфиӕорӕм икӕокӕыплӕ лӕныкъомкӕу метрӕ 35-кӕу пӕлудзыгъӕу узловой точкӕу 11-м нӕсы;

узловой точкӕу 11-м щегъӕжӕгъӕу гъунапкӕэр автомагистралӕу М-4 «Дон» зыфиӕорӕм икӕокӕыплӕ лӕныкъомкӕу метрӕ 35 — 40-кӕу пӕлудзыгъӕу метрӕ 2000 икӕыхагъӕу макӕ, точкӕхӕу 268 — 285-р зӕпчыхӕшӕ, узловой точкӕу 12-м, Адыгэ Республикӕмкӕу муниципальнэ образованиӕхӕу «Адыгэкӕал», «Теуцожӕ район» зыфиӕохӕрӕмр Краснодар краймкӕу кӕэлӕ-курортӕу Псыфабӕрӕ ягъунапкӕэхэр зыщызӕуалӕхӕрӕм дӕжӕ щылым, нӕсы;

узловой точкӕу 12-м щегъӕжӕгъӕу Краснодар краймкӕу кӕэлӕ-курортӕу Псыфабӕ игъунапкӕу готӕу макӕ, автомагистралӕу М-4 «Дон» зыфиӕорӕр, псыхъоу Чӕтыукӕ зӕпчыхӕ, етӕанӕ мӕшӕлоку гъогоу «Псыфаб — Краснодар» зыфиӕорӕм пхырӕкӕы, точкӕхӕу 286 — 293-р зӕпчыхӕзӕ метрӕ 3186-рӕ икӕыхагъӕу макӕ, узловой точкӕу 1-м нӕсы.»;

3) гуадзӕу N 2-м кӕуачӕ имыӕжӕу лӕытӕгъӕнӕу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӕуачӕ илӕ зыхӕурӕр

Официальнӕу къызыхаутырӕ мафӕм щегъӕжӕгъӕу мы Законом кӕуачӕ илӕ мӕхъу.

Адыгэ Республикэм и Лӕышхъӕу
ТХӕАКӕУЩЫНӕ Аслӕан

кӕ. Мыекъуапӕ,
мӕзæм и 15, 2012-рӕ илӕс
N 73

Адыгэ Республикэм и Закон

Сабый ибӕхӕмрӕ ны-тыхӕр зышӕхъарымытыжӕ кӕлӕцӕкӕлӕхӕмрӕ яунӕ гъӕцӕкӕлӕжыгъӕным пӕе зӕтыгъо ахъщӕ
Иӕпылӕгу зӕрӕагъӕгъотырӕм епхыгъӕу Адыгэ Республикэм и закон заулӕмӕ зӕхъокӕыныгъэхэр афӕшыгъэнхэм ехылаӕгъ

Адыгэ Республикэм и Къӕралыгъо Совет — Хасэм 2012-рэ илӕсым мӕзæм и 8-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Сабый ибӕхӕмрӕ ны-тыхӕр зышӕхъарымытыжӕ кӕлӕцӕкӕлӕхӕмрӕ яунӕ гъӕцӕкӕлӕжыгъӕным пӕе зӕтыгъо ахъщӕ Иӕпылӕгу ятыгъӕнымкӕу гарантӕе тедзӕхӕр ягъӕгъотыгъӕнхэм ехылаӕгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рӕ илӕсым жъоныгъуакӕм и 25-м аштагъӕу N 319-р зытетӕу «Сабый ибӕхӕмрӕ ны-тыхӕр зышӕхъарымытыжӕ кӕлӕцӕкӕлӕхӕмрӕ яунӕ гъӕцӕкӕлӕжыгъӕным пӕе зӕтыгъо ахъщӕ Иӕпылӕгу ятыгъӕнымкӕу гарантӕе тедзӕхӕр ягъӕгъотыгъӕнхэм ехылаӕгъ» зыфиӕорӕм (Адыгэ Республикэм и законотательствӕ зӕхъугъоягъэхэр, 2005, N 5; 2008, N 2; 2010, N 5) зӕхъокӕыныгъӕ фӕшыгъӕнӕу, я 4-рӕ статья я 4-рӕ лахыкӕу хӕгъӕхъогъӕнӕу ыкӕи ар мыщ тетӕу кӕтыгъӕнӕу:

«4. Сабый ибӕхӕм, ны-тыхӕр зышӕхъарымытыжӕ кӕлӕцӕкӕлӕхӕм яунӕхэм гъӕцӕкӕлӕжыгъӕным Иӕфшӕлӕнхӕр яшылӕлӕгъӕнхэм пӕе Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет зӕригъӕнӕфӕгъӕ шӕыкӕм тетӕу сомӕ мин 20 хъурӕ зӕтыгъо ахъщӕ Иӕпылӕгу араты.»

Я 2-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу

нӕу «Кӕлӕцӕкӕлӕхӕмрӕ ны-тыхӕр зышӕхъарымытыжӕ сабыйхӕмрӕ зыщыпӕсӕуштхӕ унӕ ягъӕгъотыгъӕнымкӕу чӕыплӕ зыгъӕлорышӕлӕжыгъӕным иорганхӕм Адыгэ Республикэм икӕӕралыгъо полномочиӕхӕр афӕгъӕзӕгъӕнхэм ехылаӕгъ» зыфиӕорӕм зӕхъокӕыныгъэхэр фӕшыгъӕнхэм фӕгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2008-рӕ илӕсым мӕлылфӕгъум и 8-м аштагъӕу N 163-р зытетӕу «Кӕлӕцӕкӕлӕхӕмрӕ ны-тыхӕр зышӕхъарымытыжӕ сабыйхӕмрӕ зыщыпӕсӕуштхӕ унӕ ягъӕгъотыгъӕнымкӕу чӕыплӕ зыгъӕлорышӕлӕжыгъӕным иорганхӕм Адыгэ Республикэм икӕӕралыгъо полномочиӕхӕр афӕгъӕзӕгъӕнхэм ехылаӕгъ» зыфиӕорӕм (Адыгэ Республикэм и законотательствӕ зӕхъугъоягъэхэр, 2008, N 4) мыщ фӕдӕ зӕхъокӕыныгъэхэр фӕшыгъӕнхӕу:

1) Законом ышӕхъӕ хӕт гушӕлӕу «ягъӕгъотыгъӕнымкӕу» зыфиӕорӕр гушӕлӕхӕу «защӕрагъӕгъотырӕ лӕныкъомкӕу» зыфиӕохӕрӕмкӕу зӕблӕхъугъӕнӕу;

2) пӕублӕм хӕт гушӕлӕу «ягъӕгъотыгъӕнымкӕу» зыфиӕорӕр гушӕлӕхӕу «защӕрагъӕгъотырӕ лӕныкъомкӕу» зыфиӕохӕрӕмкӕу зӕблӕхъугъӕнӕу;

3) а 1-рӕ статья:

а) ышӕхъӕ хӕт гушӕлӕу «ягъӕгъотыгъӕнымкӕу» зыфиӕорӕр гушӕлӕхӕу «защӕрагъӕгъотырӕ лӕныкъомкӕу» зыфиӕохӕрӕмкӕу зӕблӕхъугъӕнӕу;

б) апӕрӕ абзӕцым хӕт гушӕлӕхӕу «япӕнкӕу аналӕ зытырагъӕтыхӕрӕр» зыфиӕохӕрӕм ауж гушӕлӕхӕу «ыкӕи сабый ибӕхӕмрӕ ны-тыхӕр зышӕхъарымытыжӕ кӕлӕцӕкӕлӕхӕмрӕ яунӕ мылӕку хӕхӕрӕ унӕр гъӕцӕкӕлӕжыгъӕным пӕе зӕтыгъо ахъщӕ Иӕпылӕгу ягъӕгъотыгъӕнӕр» зыфиӕохӕрӕр хӕгъӕхъогъӕнхӕу;

4) гуадзӕр мы Законом игуадзӕ диштӕу икӕлӕрыкӕу кӕтыжыгъӕнӕу.

Я 3-рӕ статья. Мы Законом кӕуачӕ илӕ зыхӕурӕр

Официальнӕу къызыхаутырӕ нӕуж мӕфи 10 зытешӕкӕу мы Законом кӕуачӕ илӕ мӕхъу.

Адыгэ Республикэм и Лӕышхъӕу
ТХӕАКӕУЩЫНӕ Аслӕан

кӕ. Мыекъуапӕ,
мӕзæм и 15, 2012-рӕ илӕс
N 74

Адыгэ Республикэм иминистрӕхэм я Кабинет иунашъу

Садлӕжыплӕхӕм (дачӕхӕм) адӕт унӕхӕр ренӕу уащыпӕсӕуным зӕрӕфытегъӕпсыхъагъӕхӕр зӕрагъӕунӕфырӕ шӕыкӕм ехылаӕгъ

Урысые Федерациӕм и Конституционнӕ Суд 2008-рӕ илӕсым мӕлылфӕгъум и 14-м ышӕлӕгъӕ унашъоу N 7-П-р зытетӕу «Цыфхӕм ятхъаусыхӕ тхылӕхӕм япхыгъӕу Федеральнӕ законэу «Садлӕжыплӕхӕм, хӕтӕлӕжыплӕхӕм ыкӕи дачӕ мыкоммерческӕ объединениӕхӕм яхылаӕгъ» зыфиӕорӕм иа 1-рӕ статья иятӕонӕр абзӕк Конституциӕм зӕрӕдиштӕрӕр ушлӕ-

кӕлӕгъӕным ехылаӕгъ» зыфиӕорӕр гъӕцӕкӕлӕгъӕным тегъӕпсыхъагъӕу Адыгэ Республикэм иминистрӕхӕм я Кабинет унашъоу ешӕы:

1. Садлӕжыплӕхӕм (дачӕхӕм) адӕт унӕхӕр ренӕу уащыпӕсӕуным зӕрӕфытегъӕпсыхъагъӕхӕр зӕрагъӕунӕфырӕ шӕыкӕр гуадзӕм диштӕу ухӕсыгъӕнӕу.

2. Официальнӕу къызыхаутырӕ нӕуж мӕфи 10 зытешӕкӕу мы унашъом кӕуачӕ илӕ мӕхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрӕу
КЪУМПЫЛ Мурат

кӕ. Мыекъуапӕ,
щылӕ мӕзм и 26-рӕ, 2012-рӕ илӕс
N 28

Сурэт зышырэ тхаклор

«Урысыем итхылъхэр» зыфилорэ лъэпкъ къэгъэлъэ-гъон-ермэлыкъэу Москва шызэхашагъэм хэлэжъагъ Адыгэ Республикэм исурэтышхэм я Союз итхьаматэу Хъуажь Рэмэзан. Зэхыхэр зэрэклагъэр къедгъэлъатэ тшоигъоу Р. Хъуажьым тылулагъ.

— Рэмэзан, зэлуклэр сурэтышхэм ялофшлагъэ ехьылэгъагъэп. Тхылъыклэхэу Москва къыщыдагъэклыгъэмэ атегушылагъэх. Хэта ащ хэлэжъагъэхэр?

— «Дорога домой» — джары тхылъым зэреджагъэхэр. Къэбэр-тэе-Бэлъкъарым, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Краснодар краим, Темыр Осетием — Аланием, Адыгеим ятхаклохэм ялофшлагъэ тегушылагъэх.

— Сурэтыш цлэрылоу утэлъытэ. Пхъэм хэшлыкыгъэ пкъыгъоу пшыхэрэр Къыблэ шьолъырым, Москва, Іэкыб хэгъэгумэ ащызэлъашлэх. О птхыгъэу тхылъым къыщыха-утыгъэр зыфэгъэхьыгъэр къыталоа.

— Хьатыгъужьыкыуае сыкъыщыхугъ. Сиклэлэцкыгъор зэрэклагъэр, шыцэныгъэм хэлэжъагъэр тхылъым къыщыс-Іуатэ.

— Адыгэ Республикэм иллыклоу Урысыем и Пре-зидент дэжъ шыцэм къызэрэтфилонщыгъэу, тхылъым илэтегъэуцэ гъэшлэгъонэу Москва шыкылагъ.

— Урысыем исоциальнэ-эко-номическэ ыкІи гъэсэныгъэ-пІуныгъэ Іофыгъомэ афэгъэ-хьыгъэ фондэу зэхашагъэм ипа-щэу Сергей Филатовыр зэх-хьэм къыщыгушылагъ. Тхаклоу Гарри Немченкэм, литературнэ критикэу Руслана Лящевар, об-щественнэ ІофышІэу Цухьо Су-лыет, Темыр Осетием — Ала-нием итхаклоу Алана Уртати, нэмыкІхэри къыщыгушылагъэх. Сэ сиеплъыкІэхэри къэслогъагъэх. Зэхыхэр гъэшлэгъоны къэзы-шыгъэр тхаклохэр шыцэныгъэм епхыгъэу зэрэгупшысэхэрэр ары. Уядэлъуэ, уишІэныгъэ хэхьо, уикъэлэмыпэ бгъэчаны пшІо-игъоу чІыпІэ уефэ...

— «Адыгэ макъэм», «Советскэ Адыгеим», нэмыкІхэм уитхыгъэхэр къащыхаутыхэу тэ-

лъэгъу. Уигухэлъхэр къыталоа. Сурэт пшынымрэ утхэнымрэ сыда зэзыпхыхэрэр?

— Гупшысэр ары. Шыцэны-гъэм хэлъагъорэр уисурэткІи, уикъэлэмкІи къэпІуатэхэ зыхьукІэ, укъэзыуцухэрэ дунаим нэмыкІы-нэхэмкІэ уеплъы. Сурэтым къы-щысІуатэрэр е къыщызІуахын сымылъэкІыгъэр ситхыгъэхэм къащысІуатэ.

— Москва узэрэклагъэр дэгъу. Ащ фэдэ зэлукІэ зыгорэм шызэхашагъэ?

— Адыгэ Республикэм куль-турэмкІэ иминистрэу Чэмышъо Гъазый ишІуагъэкІэ гъогу чыжъэ сытехьагъ, сызылукІэн фэе цыф-хэри нахьышІоу сшлагъэх. Зэх-хьэм гупшысакІэхэр сигъэшІы-гъэх. Краснодар пресс-зэлукІэ шызэхашагъэу къыталагъ.

— УигухэлъышІухэр лъыбгъэкІотэнхэу пфэтэлэ.

— Тхьауегъэпсэу. Сурэтым итыр: Хъуажь Рэмэ-зан.

ФУТБОЛ

«Зэкъошныгъэм»

Мыекхопэ футбол командэу «Зэкъошныгъэм» 2012-рэ илъэс ешІэгъум зыфегъэхьазыры. Ныбджэгъу зэлукІэгъухэр Крас-нодар краим шызэхешэх.

«Зэкъошныгъэр» ныбжыкІэ ко-мандэу «Мордовиен» 0:0-у дешлагъ. Гъэтхэпэм и 28-м «Си-биряк» зыфилоу ятіонэрэ купым щешІэрэм ІукІэшт. ЕшІэгъур Полтавскэм шыкІонэу щыт.

Тренер шъхьаІэу Кобл Анзор къы-ригъэблэгъэгъэ футболлистхэм «Зэкъош-ныгъэр» нахь агъэлъэшыштэу тэгугъэ. Сергей Сандаковыр, Сергей Кузнецо-выр, Марат Магкеевыр, Игорь Жегу-линыр нахьыпкІэ «Зэкъошныгъэм» щешІэщтыгъэх. ИкІэрыкІэу тикомандэ аштэжыгъэх, яухьазырыныгъэ хагъахьо. Эдуард Матвиенкэр Инэм къыращыгъ. ФутболымкІэ кІымэфэ энэкъокъум дэгъоу зыкъыщигъэлъэгъуагъ.

Мэлылфэгъу мазэм и 18-м «Зэкъош-ныгъэм» илъэс ешІэгъур ыублэшт. Тифут-болистхэр Геленджик шыкІэщтых чІыпІэ командэм.

ИЗЪХЪОКІЫНЫГЪЭХЭР

ИСКУССТВЭМ ШЫЦЭРЫПОХЭР

Гум инэф пхырещы

Зэлъашлэрэ цыфым удэгущыІэныр гуапэ. ШІэныгъэу кІэлырыпхырэм гукІэ къыфэбгъэзэ-жыызэ, зэфэхьысыжъхэр ошых, уапэкІэ оплъэ. Урысыем изаслуженнэ артисткэу, Адыгеим ина-роднэ артисткэу Жэнэ Нэфсэт ыцІэ къыгъэшъып-къэжъэу зыІорэмэ адесэгъаштэ. ИмэфэкІ мафэ игъэкІотыгъэу химыгъэунэфыкІыштми, тыфэгущІон фаеу тІытагъэ.

— Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцІэ зыхьырым къыщысшІыгъэ рольхэр сщы-гъупшэхэрэп, оредэу къасло-

щтыгъэхэр сишыцэныгъэ щыц хъугъэх, — игупшысэмэ ташегъэгъуазэ Жэнэ Нэфсэт. — Адыгэ Республикэм ителевидение ипащэу КІэрэщэ Аслъанбэч зыщытыгъэ уахътэри шукІэ сыгу къынагъ.

Лъэпкъ театрэм игупчэ итэу Іоф зышІэгъэ Жэнэ Нэфсэт классикэм хэхьэгъэ произведе-ниехэм, Мамый Ереджыбэ ипъесэхэм атыхыгъэ спектаклэхэм шІогъэшІэгъонэу ахэлэжъэщтыгъ. Телевидением шытырахырэ фильмэхэм итвор-чествэ къагъэбаигъ. Шыфхэр шІукІэ къы-тегушыІэх. Гуащэм фэгъэхьыгъэ фильмэр щхэнэу гъэпсыгъэми, адыгэ шэн-хабзэхэр ти-непэрэ псэукІэ зэрэшагъэфедэхэрэм уеплъы-зэ, пІуныгъэ амалхэр зэрэбгъэфедэщтыгъэм уягупшысэ. Кукэнэ Муратрэ Жэнэ Нэфсэтрэ къашырэ рольхэр нэгум нахь къыкІэуцох. Пси-хологизмэу фильмэм хэлъым адыгэ унагъом изакъоп узыфищэрэр. Урымхэм, урысхэм, нэмыкІ лъэпкъхэм ящылакІэ гуащэр къызэрэ-хэщырэми уегупшысэ. Жэнэ Нэфсэт ролым псэ къыпигъакІи, уахътэм шэн-хабзэр зэрехъу-лэрэм тыригъэплъыгъ.

«Гум иорэд» — ащ фэдэ цІэ иІэу дискэу къыдигъэкІыгъэм артисткэм оредхэр тыритха-гъэх. «Укъэзгъотыжыгъ», «Си Айтэч», ижъырэ адыгэ оредхэр, фэшъхьафхэри Нэфсэт шІогъэшІэгъоных. Гум къылуырэ мэкъамэр шыцэныгъэм щегъэжъынчы. Бэгъ Нурбыйрэ Гъонэжыкыо Аскэррэ зэдаусыгъэ оредэу Нэ-чэрэзые фэгъэхьыгъэм трагедиеу хэлъыр

къызІуихыныр артисткэм къыдэхьугъ. Икьоджэ гупсэу Едэпсыкыуае зэрагъэкощыгъэр, псым ыцІэгъ зэрэхьугъэр Нэфсэт къызэрэпкъыры-хьагъэм оредым чІыпІэ щыриІ.

Урыс-Кавказ заом тхьамыкІагъоу тилъэпкъ къырихыгъэм ехьылгъэу усэу Къуекыо Налбый ытхыгъэм Жэнэ Нэфсэт мэкъэ гъэпсыгъэкІэ къызэреджэгъагъэр егъашІи тшыгъуишэщтэп. Зэхыхэр республикэ стадионым шыкІозэ, едэлурэ цыфхэм нэпсыр зэралъэкІэхэу зэрэт-лэгъугъагъэр сыдэуштэу къэтІотэжыштытэ?! РадиомкІэ зехищэщтыгъэ къэтынхэри ІупкІэу зеришэщтыгъэх.

Ролэу къышІырым ныбжыым емылтытыгъэу «узэредзэ». Ыгу къылуырэ усэм уедэлъуэ, та-рихьым ухещэ, уилъэпкъ нэгум къыкІэгъэуцэ, уегъэгъуазэ. «Актёр унагъу» ыІоу Бысыдж Му-ратэ къыдигъэкІыгъэ тхылъым уеджэзэ, Жэнэ Нэфсэтрэ ишъхьэгъусэу Айтэчыкыо Махьмудэрэ шыцэныгъэ гъогуу къызэдакІугъэри огъэшІагъо. «КІэлэ къэшъуакІу» зыфилорэ клипэу Къулэ Амэрбый ыгъэхьазырыгъагъэм ансамблэу «Нал-мэсымр» Жэнэ Нэфсэтрэ хэлэжъэх. Композитор цлэрылоу Л. Лядовар Адыгеим къызэкІом Н. Жа-нэр артистхэм къахихи, концерт программэм оредхэр шагъэжъынчыгъагъэх.

Адыгэмэ илъэсыкІэр загъэмэфэкІыщтыгъэ мафэмрэ Нэфсэт къызыхьугъэ мафэмрэ зтефэх. Гъэтхэпэм и 21-м тилъэпкъэгъухэм ямэфэкІ. Артисткэ цлэрылом уахътэм зыфигъазэмэ, къыІотэн иІ. Гум нэфэу къыриІотыкІырым нэшІукІэ еплъы. Зэгъэпшэнхэу ышІыхэрэм ишІушІагъэхэр къахэщых. Опсэу, Нэфсэт! Уина-сып зыдэплъэгъужъэу ушыцэныгъэу пфэтэлэ.

Сурэтым итыр: Жэнэ Нэфсэт.

Нэклубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзышагъэхэр: Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкІырэр: Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэп-къэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъу-гъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур.Кре-стьянскэр, 236

Редактор шъхьаІэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэщыІэр: 385000, къ. Мыекыуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжэ зы-хьырэ секретары: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын-хэмкІэ ыкІи зэлы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІоры-шІапІ, зраушыхьа-тыгъэ номерыр ПИ №10-3892

Гъэзетым къыхиу-тыхэрэм мышъып-къагъэу къахафэ-хэрэмкІэ къэзыт-хыгъэхэм пшъэдэ-кІыжъ ахьы. Къа-тхэхэрэмрэ гъэзе-тым шылажъэхэр-рэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ылъэ-кІышт. Гъэзет-еджэхэм къыт-фагъэхьырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкІи къэ-зытхыгъэхэм аІэкІэдгъэхьа-жыхэрэп.

Зыщыхаутырэр ОАО-у «Полиграф-ІОГ», 385000, къ. Мыекыуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 3560

Индексхэр 52161 52162

Зак. 720

Хэутыным узщыкІэгъэхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00